

Directrius d'avaluació

de la cooperació al
desenvolupament
de la Generalitat de
Catalunya

Directrius d'avaluació de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya

Barcelona 2010

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
Direcció General de Cooperació
al Desenvolupament i Acció Humanitària

BIBLIOTECA DE CATALUNYA - DADES CIP

Directrius d'avaluació de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya

I. Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
II. Catalunya. Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària

1. Cooperació internacional – Política governamental
– Catalunya – Avaluació

341.232:353.9(467.1)

© 2010 Generalitat de Catalunya, Departament de la Vicepresidència, Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària, Agència Catalana de Cooperació al desenvolupament

1a edició desembre 2010

Totes les fotografies són propietat de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.

Disseny: Postdata

Impressió: Offset Derra

B-2411-2010

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets (Generalitat de Catalunya, Departament de la Vicepresidència, Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària, Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament) i no se'n faci un ús comercial o una obra derivada, per als quals caldrà demanar permís. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.ca>

Aquesta publicació està impresa en paper 100% reciclat totalment lliure de clor i amb tintes vegetals.

Aquesta publicació està dissenyada de manera que pot ser reciclada al final del seu cicle de vida. Quan ja no la feu servir, passeu-la a altres persones que puguin estar interessades o dipositeu-la en un contenidor de recollida selectiva de paper.

Sumari

Introducció	6
1. Marc de referència de l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya	10
2. Cicle de l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya	34
3. Sistema d'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya	44
4. Accés i difusió de la informació del cicle de l'avaluació	52
5. Promoció de la cultura de l'avaluació	58
6. Recursos humans i econòmics i capacitats institucionals pel desplegament de les Directrius d'avaluació	62
7. Desplegament, seguiment i avaluació de les Directrius d'avaluació	66
8. Annexos	74

Introducció

En els últims anys, l'objectiu no complert d'assolir els compromisos internacionals de desenvolupament en termes de reducció de la pobresa i les desigualtats ha fonamentat la creixent demanda dels donants, actors de la cooperació, països socis i agències multilaterals d'acompanyar l'augment dels recursos econòmics destinats a Ajut Oficial al Desenvolupament (AOD) d'una millora de la seva eficàcia i qualitat. Així queda palès en els consensos de les dues cimeres d'alt nivell promogudes pel Comitè d'Ajut al Desenvolupament (CAD) de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) sobre eficàcia de l'ajut celebrades a París i a Accra, que han resultat en la renovació de l'associació entre els països donants i els països socis al voltant d'una agenda orientada a la millora de l'eficàcia de l'ajut. Aquesta demanda de millora de l'eficàcia i la qualitat es fonamenta en el fet que els recursos que les institucions públiques canalitzen per a la cooperació al desenvolupament són escassos amb relació a les necessitats dels països socis, i que per tant, cal acompanyar l'augment de recursos d'una millora del seu impacte en termes de desenvolupament humà sostenible.

En aquest context, existeix un consens sobre la urgència d'aprofitar al màxim els aprenentatges de l'experiència i utilitzar de millor manera els recursos perquè contribueixin de manera creixent a la transformació i multiplicació dels esforços tant del Sud com del Nord en la lluita contra les desigualtats i l'assoliment d'un desenvolupament sostenible en totes les seves dimensions. En aquest marc, l'avaluació està prenent una funció de provisió d'evidències i aprenentatges per a una gestió de les polítiques de cooperació al

desenvolupament cada vegada més focalitzada cap als resultats en termes de desenvolupament humà, equitatiu i sostenible. La prioritat d'enfortir la funció d'avaluació està afavorint, al seu torn, el desplegament de mandats, polítiques i Directrius d'avaluació, la revisió de l'arquitectura, cultura i procediments organitzatius relatius a l'avaluació i el desenvolupament de metodologies, instruments i eines d'avaluació.

A Catalunya, la consolidació progressiva en els darrers 10 anys de la política de cooperació al desenvolupament, que desplega noves modalitats de cooperació, instruments de planificació estratègica i programàtica, i que compta amb més recursos econòmics ha fet palesa la necessitat d'establir un marc orientador dels instruments de seguiment i avaluació. Més enllà del reconeixement de la necessitat política i de gestió d'avaluar els serveis i polítiques públiques des del punt de vista del control de la despesa, el Govern de la Generalitat de Catalunya considera l'avaluació com un procés estratègic d'aprenentatge i per tant de millora de la qualitat de la política de cooperació al desenvolupament, així com dels seus resultats en termes de desenvolupament humà sostenible.

La Llei 26/2001 de 31 de desembre, de cooperació al desenvolupament ha assentat les bases de l'avaluació establint, entre d'altres principis ordenadors, els de control, seguiment i avaluació de les actuacions de cooperació al desenvolupament, transparència, informació i participació dels agents de la cooperació així com d'eficàcia, eficiència i responsabilització en l'aplicació de les polítiques i components que se'n deriven.

En coherència, el Pla director de cooperació al desenvolupament 2007-2010 dedica una atenció especial a l'avaluació i planteja l'objectiu de consolidar-la com un mecanisme que permeti extreure lliçons i incorporar-les al procés de presa de decisions. El Pla destaca que l'avaluació és un acte de responsabilitat, de rendició de comptes i de transparència respecte a l'actuació de l'administració, un acte, a més, orientat a determinar la pertinença i l'assoliment dels objectius, així com l'eficiència, l'eficàcia, l'impacte i la sostenibilitat de les actuacions i pràctiques de la cooperació per al desenvolupament. L'avaluació ha de proporcionar informació creïble i útil que permeti incorporar les lliçons apreses al procés de presa de decisions, de planificació i de gestió, no només de les administracions sinó de les entitats i països socis i donants també. Per últim, l'avaluació ha de contribuir a les reflexions sobre el potencial i constriccions de la cooperació catalana i motivar decisions estratègiques en aquest àmbit, el qual, al seu torn, es traduirà en millora dels cicles futurs de planificació i implementació.

Entre les mesures que estableix el Pla director per a la consolidació de l'avaluació, es destaca la definició d'una estratègia d'avaluació de la política pública de cooperació al desenvolupament per al conjunt d'organismes que participen en el seu disseny i execució (Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària, Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, i departaments i organismes de la Generalitat actius en aquest àmbit) que estableixi els objectius, els criteris, els procediments, els indicadors i els diferents nivells d'avaluació requerits: projectes, programes, estratègies, plans, instruments, modalitats, metodologies, etc. El Pla també preveu que la Generalitat de Catalunya destini els recursos i els esforços necessaris per millorar els mecanismes d'avaluació de la cooperació al desenvolupament, seguint les recomanacions internacionals.

En aplicació del Pla director, les Directrius d'avaluació de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya constitueixen un primer esforç en la provisió d'un marc orientador cap al desplegament progressiu d'instruments, mitjans i recursos per a l'avaluació. Responen a la necessitat de gaudir d'unes orientacions globals i àmplies que orientin la gestió, realització i ús de l'avaluació per a la millora de la qualitat de política de cooperació al desenvolupament i de la seva contribució a la promoció del desenvolupament humà sostenible. Conseqüentment, estan dirigides tant a les parts promotores i gestores com als usuaris i les usuàries de l'avaluació, incloent els destinataris, les destinatàries, els agents implicats, els departaments, agències i organismes de la Generalitat de Catalunya, entre d'altres.

Les Directrius adrecen, específicament:

- Els seus antecedents, justificació i abast.
- El concepte, objectius, objecte, principis, parts implicades, criteris i tipologies de l'avaluació.
- Les característiques bàsiques del cicle de l'avaluació.
- El sistema d'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya.
- Els principis de difusió i règim d'accés als resultats de l'avaluació.
- Els àmbits d'enfortiment de la cultura d'avaluació.
- Les capacitats institucionals i els recursos humans i econòmics necessaris per al desplegament de la funció d'avaluació.
- El marc de desplegament, seguiment i avaluació de les Directrius.

Les Directrius d'avaluació s'han elaborat mitjançant un ampli procés participatiu que s'ha articular a través dels òrgans de col·laboració, coordinació i consulta previstos a la Llei de cooperació al desenvolupament (Consell de Cooperació al Desenvolupament, Comissió Interdepartamental de Cooperació al desenvolupament i Comissió de Coordinació amb els Ens Locals) i a través d'espais ad-hoc habilitats especialment per a l'ocasió. Aquest procés ha seguit 5 fases principals:

- En la primera fase, la Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària (DGCDAAH) va elaborar una proposta de metodologia d'elaboració de les Directrius que fou presentada, debatuda i validada en tres sessions de treball amb el Consell de Cooperació al Desenvolupament, la Comissió Interdepartamental de Cooperació al desenvolupament i l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD).
- En la segona fase, amb l'objectiu d'identificar els continguts de l'estratègia es van revisar les estratègies d'avaluació de polítiques de cooperació d'altres governs i organismes multilaterals de referència i es va elaborar una proposta preliminar interna d'estructura de document i continguts.
- En la tercera fase es va convidar els agents de la cooperació a fer un exercici d'identificació dels reptes de les Directrius mitjançant una sessió de treball amb els òrgans de col·laboració, coordinació i consulta ampliada al personal de l'ACCD i a altres agents de la cooperació al desenvolupament. Posteriorment, a partir de les qüestions destacades en aquesta sessió, es debateren punts específics de les Directrius en tres sessions específiques amb la Comissió de qualitat ampliada del Consell de Cooperació al Desenvolupament, un grup de treball de la Comissió Interdepartamental de Cooperació al Desenvolupament creat a aquest efecte i l'ACCD.

- En una quarta fase, es va redactar el document de Directrius i es va tramitar als òrgans de col·laboració, coordinació i consulta per a la presentació d'esmenes, deliberació i informe.
- Finalment, un cop aprovades les Directrius, s'han publicat i se n'ha fet difusió entre els actors de la cooperació catalana i els actors de desenvolupament dels països i territoris socis, així com entre d'altres actors rellevants.

Les Directrius volen constituir una base sobre la qual es pugui construir progressivament una veritable política d'avaluació de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya. Constitueixen un primer pas en el seu plantejament conceptual i procedimental per orientar la seva pràctica en el mitjà termini a partir de les bases i els esforços ja realitzats des de l'aprovació del Pla director 2007-2010. Tot plegat s'encamina a assolir l'objectiu últim de contribuir a millorar l'impacte de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya, en la promoció del desenvolupament humà sostenible, la reducció de les desigualtats i l'eradicació de la pobresa.

Marc de referència de l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya

Les Directrius d'avaluació proposen un marc de referència conceptual per a l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya a partir dels consensos i les pràctiques internacionals en aquest àmbit. Així, en aquest capítol s'aborda la definició de l'avaluació i la seva contextualització dins el cicle de la política de cooperació al desenvolupament; els objectius general i específics de l'avaluació; els principis que la regeixen; les parts implicades en l'avaluació; els àmbits i criteris d'avaluació i, finalment, les tipologies d'avaluacions.

1.1 Definició de l'avaluació

L'avaluació, en el marc de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya, es considera un procés de generació de nova informació, coneixement i aprenentatge que alimenta la presa de decisions. Tal com estableix el CAD de l'OCDE, l'avaluació és:

“L'apreciació sistemàtica i objectiva del disseny, implementació i resultats esperats i no esperats d'un projecte, programa, política o element estructural d'aquest (sector, àrea geogràfica, instrument, etc.) en curs o conclòs.

Examina la cadena de resultats, processos, factors contextuals i causalitat per entendre el grau d'assoliment de resultats.

Determina la pertinença i l'assoliment dels objectius, així com l'eficiència, l'eficàcia, l'impacte i la sostenibilitat per al desenvolupament del pla, programa o actuació avaluada.

Una avaluació ha de proporcionar informació **creïble i útil**, que permeti **incorporar els ensenyaments apresos** a temps en el procés **de presa de decisions** de beneficiaris i donants”.

L'avaluació és una anàlisi consistent i acurada de totes o part de les etapes d'un component doctrinal, organitzacional, estratègic, programàtic i operatiu de la política de cooperació al desenvolupament (veure punt 1.5), en base a uns principis, criteris i metodologies establerts. L'avaluació tracta d'entendre per què i en quina mesura s'aconsegueixen o no els objectius i resultats planificats, quins són els processos generats, així com les seves conseqüències, positives, negatives, desitjades i no desitjades, tenint en compte el context en què el component es duu a terme.

L'avaluació és -des de l'òptica de la gestió per resultats- un procés continu i transversal a tot el cicle de la política de la cooperació al desenvolupament que cal tenir en compte en les diverses fases clau d'aquest:

- En la fase inicial de qualsevol component per valorar-ne els possibles efectes abans d'implementar-lo i així evitar possibles efectes o impactes no desitjats.
- Durant l'execució del component per tal de reorientar-lo si escau cap a l'assoliment dels resultats esperats seguint els processos adequats o fins i tot canviar-los si no són els més pertinents.
- Al final del mateix per alimentar i millorar el proper cicle de planificació a partir de les recomanacions i aprenentatges sorgits.

Com a resultat d'aquest procés, l'avaluació vol generar uns coneixements i aprenentatges de tots els actors implicats que, al seu torn, contribueixen a millorar la qualitat de la cooperació al desenvolupament i a transformar-la. L'avaluació és, al mateix temps, un exercici de responsabilitat i rendició de comptes de l'administració en la bona gestió dels recursos públics i en l'assoliment dels objectius plantejats en termes de contribució als resultats de desenvolupament humà sostenible i equitatiu. Finalment, considerant l'orientació a les persones de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya, l'avaluació esdevé un procés d'increment de capacitats i oportunitats i d'apoderament de les persones i els agents que participen en la política de cooperació al desenvolupament de forma protagonista.

1.2. El seguiment i l'avaluació

La política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya parteix de les definicions que fan el CAD i el Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) del seguiment i entén aquest exercici com un procés continu en què els actors obtenen una retroalimentació periòdica dels avenços cap a l'assoliment dels objectius i resultats esperats a través de la recopilació sistemàtica d'informació i de dades consistents.

El seguiment i l'avaluació tenen un estreta vinculació ja que el seguiment aporta informació i aprenentatges que faciliten i milloren l'avaluació (vegeu Figura 1). Tanmateix es poden constatar algunes diferències entre ambdós processos.

1.3. L'avaluació en el cicle de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya

La planificació, el seguiment i l'avaluació de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat són processos interrelacionats que es retroalimenten i s'enriqueixen mútuament mitjançant fluxos d'informació sistematitzada a partir de criteris, mecanismes i indicadors comuns orientats cap a una mateixa fi.

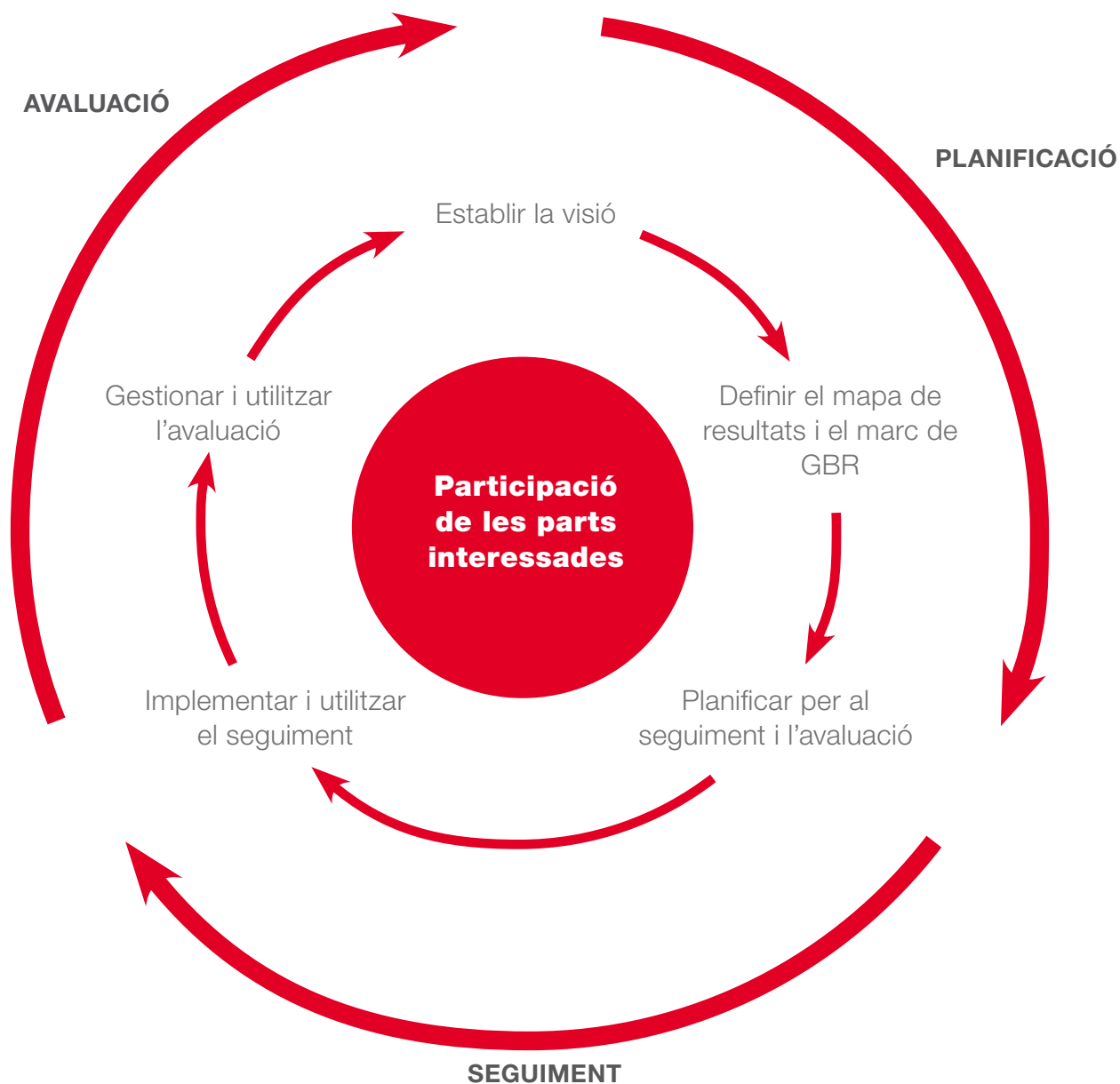
Els principals vincles i dependències entre la planificació, el seguiment i l'avaluació orientats a resultats de desenvolupament són, seguint el que proposa el PNUD:

- Sense una planificació adequada i una clara articulació orientada a resultats no queda clar sobre què i com cal fer el seguiment. Conseqüentment, el seguiment no es pot fer correctament.
- Sense una planificació efectiva (marcs de resultats clars), les bases per a l'avaluació són febles. Conseqüentment no es pot fer una bona avaluació.
- Sense un seguiment acurat no es recullen les dades i informacions necessàries. Conseqüentment l'avaluació no es pot fer correctament.
- El seguiment és necessari però no suficient per a l'avaluació.
- El seguiment facilita l'avaluació tot i que l'avaluació utilitza dades i informacions addicionals i diferents marcs d'anàlisi.
- El seguiment i l'avaluació d'un component sovint promouran canvis en la planificació d'aquest. Això també significa canviar o modificar la recollida de dades i informació pels propòsits del seguiment.

Figura 1. Diferències entre el seguiment i l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya.

Aspectes	Seguiment	Avaluació
Funció	Tracta de mesurar i explicar la tendència de les accions i indicadors establerts cap a l'assoliment d'objectius i resultats planificats.	Tracta d'entendre per què i en quina mesura s'aconsegueixen o no uns objectius i resultats planificats així com les conseqüències desitjades i no desitjades d'un component.
Periodicitat	Continu i periòdic (mensual, bimensual, trimestral).	Puntual (semestral, anual, bianual).
Continguts	Més descriptiu que analític (procés de recollida, sistematització i descripció de la informació) tot i que les darreres tendències incorporen també alguns aspectes d'anàlisi.	Més analítica que descriptiva (procés de recollida, sistematització i interpretació de la informació).
Criteris	Més vinculat als criteris d'eficiència i d'eficàcia.	Vinculada a tots els criteris d'avaluació.
Equip executor	Acostuma a dur-se a terme pel mateix equip de gestió i els principals actors que implementen el component.	Acostuma a dur-se a terme amb la implicació de persones externes al component tot i que poden ser equips mixtes o interns (veure apartat 1.9).

Figura 2. L'enfocament del cicle de vida de la Gestió Basada en Resultats (GBR)

Font: Manual de planificació, seguiment i avaluació orientats als resultats de desenvolupament, PNUD 2009.

1.4. Objectius de l'avaluació.

1.4.1 Objectiu general: Millorar la qualitat i la capacitat transformadora de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya en la seva contribució al desenvolupament humà sostenible i equitatiu.

L'avaluació tindrà com a objectiu últim millorar la qualitat, l'eficàcia i la capacitat transformadora de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya mitjançant l'aportació de coneixements i aprenentatges fiables, consistents i útils que contribueixin a:

- La millora de la posició, les condicions, les capacitats i les oportunitats de les persones, els pobles, les organitzacions i els governs dels països socis per articular un desenvolupament humà, sostenible i equitatiu, eradicar la pobresa i reduir les desigualtats existents. Aquesta millora cal que es promogui en tots els contextos, incloent-hi els contextos de desastres i especialment en les crisis humanitàries.
- La promoció de l'equitat entre les dones i els homes mitjançant l'aplicació efectiva de la perspectiva de gènere, la promoció dels drets humans, la governança democràtica i l'enfortiment del teixit social així com la promoció de la sostenibilitat en la seva triple dimensió (social, econòmica i ambiental).
- La millora de la sensibilització, conscienciació, educació i formació, incidència política i mobilització social de la ciutadania a Catalunya, així com de la investigació i la recerca, amb l'objectiu de cooperar en la transformació de les desigualtats i pal·liar els factors que minven el benestar i condicions de vida de les persones i pobles del Sud.
- L'apoderament i enfortiment dels col·lectius destinataris tant al Nord com al Sud, en especial dels més exclosos, a través de la seva participació efectiva com actors protagonistes del desenvolupament i de la cooperació al desenvolupament.
- L'enfortiment de les capacitats del conjunt d'actors impulsors i executors de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya.
- La millora de la coherència de polítiques del Govern de la Generalitat de Catalunya en la promoció del desenvolupament humà, sostenible i equitatiu.

1.4.2 Objectius específics

L'avaluació congeniarà els objectius específics de generar aprenentatges útils per a la presa de decisions promovent les capacitats i l'apoderament dels actors i, alhora, retre comptes davant de la ciutadania de Catalunya i dels països socis. Aquests dos objectius específics de l'avaluació es despleguen de la manera següent:

Objectiu específic 1. Generar aprenentatge útil per a la presa de decisions

L'avaluació ha de facilitar la comprensió de la mesura en la qual s'han assolit els resultats de la política i les actuacions de cooperació al desenvolupament. L'avaluació recopila i analitza les evidències sobre la coherència i qualitat de la política de cooperació, el grau de progrés en la seva execució, l'assoliment de resultats i la contribució a la generació d'impactes. L'avaluació també aporta explicacions dels factors que han condicionat totes aquestes qüestions.

Les constatacions i reflexions generades al voltant de l'avaluació permeten aconseguir l'aprenentatge institucional i facilitar tant la reorientació futura dels components avaluats com el desenvolupament de noves actuacions, instruments i polítiques. Per aquest motiu, l'avaluació ha de generar els aprenentatges a temps preveient la programació del cicle de planificació, execució, seguiment i tancament, tant en l'àmbit estratègic com operatiu.

L'avaluació ha de possibilitar un triple procés d'aprenentatge que s'interrelaciona i es retroalimenta:

- L'aprenentatge de les persones destinatàries de les actuacions, instruments i política de cooperació al desenvolupament tant al Nord com al Sud en tant que actors protagonistes del seu propi desenvolupament.
- L'aprenentatge del conjunt d'actors tant del Nord com del Sud que participen com a socis en el disseny i l'execució de la política de cooperació al desenvolupament (teixit social, governs, organitzacions no governamentals, ens locals, organitzacions sindicals i empresarials, universitats i altres actors).
- L'aprenentatge dels actors de la Generalitat de Catalunya gestors i executors de la política de cooperació al desenvolupament (DGCDAAH, ACCD, departaments i organismes de la Generalitat).

Objectiu específic 2. Retre comptes davant la ciutadania de Catalunya i dels països socis del Sud

L'avaluació ha de proporcionar informació a la ciutadania de Catalunya i a la ciutadania dels països socis sobre com l'ús i la gestió dels recursos públics, en el marc de la política de cooperació de la Generalitat de Catalunya, ha tingut resultats i ha generat impactes positius en el desenvolupament i la reducció de les desigualtats i la pobresa. L'avaluació constitueix així un procés complementari i amb valor addicional a la resta de mecanismes de rendició de comptes de la política de cooperació al desenvolupament que preveuen la Llei i els plans directores com les compareixences parlamentàries, les memòries anuals de la cooperació de la Generalitat de Catalunya, els informes de seguiment, les auditories, etc.

¹ D'aquí en endavant en anomenar el concepte "component" es referirà als components doctrinals, organitzatius, estratègics i als operatius de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa el paper de l'avaluació en la rendició de comptes de l'ús i la gestió dels recursos públics dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya, l'avaluació constituirà un procés d'exercici de drets que garanteixi que la informació generada sigui fiable, accessible, clara i transparent per a:

- La ciutadania del Nord i del Sud i especialment als grups menys afavorits.
- Els actors de la cooperació de Catalunya i dels països socis.
- Els governs dels països socis, tenint en compte les oportunitats d'accés a la informació diferenciades.

En aquest marc, l'avaluació es constituirà com un mecanisme i canal de control democràtic en la gestió dels recursos destinats a la cooperació al desenvolupament.

1.5. Objecte d'avaluació

D'acord amb definició i els objectius de l'avaluació, podran ser objecte d'avaluació el conjunt d'elements que integren la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya:

- a) Els components¹ doctrinals i organitzatius de la política de cooperació: valors, principis, organització institucional, mecanismes de coordinació i altres.
- b) Els components estratègics i programàtics de la política de cooperació: plans directors, plans anuals, estratègies geogràfiques, estratègies sectorials, directrius de transversalització, estratègies relatives a les modalitats i els instruments, i altres.
- c) Els components operatius, és a dir, les actuacions i marcs de col·laboració que es deriven de la política de cooperació: projectes, programes i altres.

Les necessitats específiques de coneixement i generació d'aprenentatges poden comportar la identificació d'altres objectes d'avaluació que resultin de la combinació de diverses d'aquestes categories. Addicionalment, quan resulti necessari generar coneixement a una escala més àmplia a la de les categories contemplades, podrà ser necessari agregar els resultats de diverses avaluacions i combinar-ne l'anàlisi per realitzar constatacions, establir interrelacions i poder tractar l'àmbit analitzat des d'una perspectiva més integral.

1.6. Principis de l'avaluació

L'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya s'atendrà a un conjunt de principis que volen garantir la seva credibilitat, coherència i consistència. Aquests principis deriven de la doctrina i la pràctica internacional en matèria d'avaluació i del marc legal i normatiu de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya. Aquests són:

- Els principis d'avaluació establerts per la comunitat internacional a través del CAD.
- Els principis sobre eficàcia de l'ajut recollits en la Declaració de París i el Pla d'Acció d'Accra.
- Els principis relacionats amb els objectius transversals especificats en el Pla director de cooperació al desenvolupament 2007-2010.
- Addicionalment, el principi d'ètica de l'avaluació es desplega en diversos sub-principis per posar èmfasi en la necessitat que les parts implicades en l'avaluació condueixin el procés aplicant principis d'ètica i professionalitat per aquest àmbit específic.

1.6.1 Principis del CAD de l'OCDE

Els principis d'avaluació del Comitè d'Ajut al Desenvolupament són fruit del consens dels principals actors de la cooperació al desenvolupament bilateral i multilateral. La Generalitat de Catalunya els subscriu i adapta en aquestes Directrius d'avaluació de la manera següent:

Imparcialitat i independència

La imparcialitat implica que els processos d'avaluació han de reflectir de forma contrastada, equilibrada i amb evidències els diferents punts de vista de les parts implicades. Alhora, la imparcialitat de l'exercici d'avaluació en relació amb els interessos dels diferents actors implicats pot facilitar la prevenció i gestió de conflictes que puguin sorgir.

La independència de l'avaluació amb relació al component avaluat proveeix imparcialitat als resultats que se n'obtenen.

L'aplicació del principi d'independència comportarà, entre altres:

- Separar la funció d'avaluació de les funcions de planificació i execució per garantir la no interferència d'interessos. La funció d'avaluació serà independent, addicionalment, a la funció de presa de decisions i la informarà.
- Dotar la funció d'avaluació d'autonomia per desenvolupar les tasques de planificació, programació, assignació pressupostària i gestió dels processos d'avaluació.
- En el cas de les avaluacions externes (vegeu punt 1.9), garantir que les persones i/o equips avaluadors no hagin estat implicats directament en el disseny ni implementació de l'objecte avaluat, ni que ho estaran previsiblement en el futur pròxim. Les parts avaluadores tindran llibertat absoluta de conduir imparcialment el seu treball i podran expressar obertament la seva opinió.

Transparència i credibilitat

La transparència del procés d'avaluació és fonamental per a la legitimitat i credibilitat dels seus resultats i determina en gran mesura el seu potencial de transformació a futur. Alguns dels factors que contribuiran a la transparència són:

- Compartir amb les parts implicades la naturalesa i el plantejament del procés d'avaluació, incloent l'abast, propòsit, característiques metodològiques, continguts dels Termes de Referència, mecanismes d'ús dels resultats i mesures per a evitar biaixos al llarg del procés. Alhora, explicitar els punts forts i dèbils del procés aportarà credibilitat addicional a l'avaluació.
- Clarificar els interessos i compromisos de les parts implicades així com preveure les fases i els mecanismes de l'avaluació, que permetran compartir els avenços progressius i resoldre les qüestions que puguin sorgir. Durant el procés d'avaluació, les qüestions i decisions significatives seran identificades, argumentades i establertes clarament per a totes les parts.
- En l'informe d'estudi d'avaluació, plantejar de forma clara i entenedora per a les parts implicades, els arguments i anàlisi que porten a les conclusions de l'avaluació. Al mateix temps, explicitar les fonts d'informació i argumentar les relacions entre les recomanacions i les conclusions aportarà transparència. Addicionalment, els resultats de l'avaluació estaran disponibles tant per a la ciutadania del Nord com del Sud.

Pel que fa a la credibilitat, les parts avaluadores desplegaran competències específiques i suficients per poder aportar coneixement específic amb valor d'addicionalitat al ja existent. Constituirà un requisit posseir la formació, habilitats, eines i experiència apropiada per dur a terme les tasques d'avaluació així com demostrar un compromís de millora continuada. Per garantir la credibilitat de l'estudi d'avaluació, s'aplicaran mètodes sistemàtics i rigorosos de recerca que compleixin amb els estàndards de qualitat relatius als processos d'avaluació.

Utilitat dels resultats

Amb l'objectiu de contribuir a l'ús dels aprenentatges de l'avaluació en la presa de decisions, alguns dels factors que es consideraran són:

- Programar l'execució de les avaluacions de manera que les recomanacions puguin alimentar a temps la presa de decisions. L'avaluació haurà de generar respostes ràpides en coordinació amb el cicle de gestió. En donar inici a una avaluació, les parts promotores i gestores de la mateixa asseguraran que es completi tot el cicle de l'avaluació i que s'obtingui la informació requerida de la manera més efectiva. La integració de la planificació i programació de l'avaluació en la planificació i programació dels components de cooperació al desenvolupament enfortirà la utilitat de la mateixa. Per garantir la utilitat del procés d'avaluació es realitzarà una gestió dinàmica i adaptada a cada context que pugui resoldre els imprevistos i gestionar les oportunitats emergents, mantenint els paràmetres de qualitat de l'avaluació.
- Dotar-se dels procediments i mecanismes d'incorporació de les recomanacions de l'avaluació als processos tant de decisió estratègica com de gestió dels components en les diferents fases (planificació, programació, execució, seguiment i tancament).
- Garantir que els resultats i recomanacions de l'avaluació reflecteixin les necessitats dels actors implicats i dels que la promouen, de manera que aquests els considerin rellevants. Aquesta consideració dependrà del grau en el que s'hagin obert mecanismes efectius de comunicació, participació i debat.

Participació de les persones i agents destinataris i altres actors

La participació de les persones i agents destinataris en l'avaluació dels components contribuirà a la identificació de millores sobre les quals generar compromisos entre els diferents interessos i que alhora enforteixin la consideració i ús de les recomanacions sorgides. La DGCDAH, l'ACCD i els departaments promouran la participació en les avaluacions en diversos graus (vegeu punt 1.9 tipologies d'avaluacions) en funció dels objectius que aquestes persegueixin. En qualsevol cas, la participació estarà subjecta a les consideracions següents:

- El plantejament de l'avaluació explicitarà i farà transparents els diferents objectius possibles que la participació de les persones i/o agents destinataris pot tenir. Les activitats per facilitar únicament la seva informació sobre el procés d'avaluació no seran considerades com a participació donada la passivitat del seu rol. S'entén que la participació pot tenir objectius diferents, com ara són:
 - L'obtenció d'informació específica a través d'enquestes o entrevistes.
 - La consulta per a la comprovació i la valoració de la viabilitat de certs plantejaments.
 - La generació de coneixement col·lectiu en fases acotades del procés.
 - L'anàlisi conjunt.
 - L'establiment de plans d'acció o la mobilització autònoma dels participants per a l'impuls d'accions independents.

En els tres últims casos, la participació es plantejarà sota una finalitat de generació conjunta d'aprenentatges i d'apropiació.

- La metodologia d'avaluació preveurà els mecanismes i instruments perquè la participació assoleixi els seus objectius. La metodologia plantejarà els objectius específics de les activitats de participació, les normes, els mecanismes i els resultats esperats.
- La participació dels destinataris, destinatàries i altres implicats en l'avaluació es realitzarà a partir del consentiment previ informat sobre els objectius, procediments que es seguiran així com dels resultats esperats de l'avaluació.
- Les metodologies de recerca i la documentació generada seran comprensibles pels col·lectius destinataris que, alhora, seran participants de forma creixent en el seu disseny i desplegament. Les conclusions i recomanacions seran incorporades per aquests a mesura que en la que constitueixin una millora de les seves oportunitats d'aprenentatge, millora i accés a la presa de decisions.
- Es vetllarà especialment per identificar les eventuais barreres a la participació dels actors tradicionalment exclosos, amb especial atenció a les dones i les organitzacions de dones, així com per establir els mecanismes més oportuns per superar-les.

1.6.2 Principis d'Eficàcia de l'Ajut

D'acord amb el Pla director vigent, la Generalitat de Catalunya es fa ressò i adopta els principis i l'agenda de l'eficàcia de l'ajut sorgits de la Declaració de París i del Pla d'Acció d'Accra. Aquest principis són d'aplicació al conjunt de la política de cooperació de la Generalitat, inclosa l'avaluació, i per tant s'integren també en aquestes Directrius, en què s'especifiquen les seves implicacions principals:

Apropiació democràtica

La cooperació de la Generalitat de Catalunya promourà el creixent lideratge per part dels països socis en els processos d'avaluació, impulsant la participació del conjunt d'actors implicats (governos nacionals, regionals i locals; organitzacions de la societat civil – fent especial èmfasi en les organitzacions de dones i feministes i els col·lectius tradicionalment exclosos-; universitats; centres d'investigació i recerca entre d'altres). Aquest lideratge es promourà a partir del reforç de les capacitats dels diferents actors en la pràctica de l'avaluació, posant especial atenció als més desafavorits, per exercir-lo de forma democràtica i participativa a través del suport tècnic i/o econòmic.

Alineació crítica

La cooperació de la Generalitat de Catalunya promourà, quan sigui possible, l'alineació de l'avaluació amb les estratègies, les prioritats, les institucions i els procediments dels països socis en aquest àmbit. L'alineació haurà de ser coherent amb els valors que inspiren la política pública de cooperació al desenvolupament de la Generalitat i els objectius transversals que se'n deriven. Tenint en compte aquest principi, la cooperació de la Generalitat promourà de forma creixent la realització d'avaluacions conjuntes amb els països socis.

Harmonització

La coordinació entre donants esdevé clau per a l'aprenentatge mutu i per evitar duplicar esforços, tal com assenyala la Declaració de París i el Pla d'Acció d'Accra. La DGCDH, l'ACCD i els departaments promouran la col·laboració entre ells i amb altres donants tant per desenvolupar metodologies d'avaluació, compartir informes, i millorar l'accés als resultats de l'avaluació, com per realitzar avaluacions conjuntes. La finalitat de la coordinació entre donants, doncs, serà garantir la complementarietat, l'eficàcia i l'eficiència, evitant solapaments i fragmentacions en els processos avaluatius.

Alhora, tal com estableix la Declaració de París i el Pla d'Acció d'Accra, la cooperació de la Generalitat de Catalunya vetllarà especialment per la realització d'avaluacions conjuntes vinculades als eixos transversals com les avaluacions d'equitat entre dones i homes així com les avaluacions d'impacte ambiental.

Gestió Per Resultats

D'acord amb el principi de gestió per resultats, l'avaluació és una part intrínseca del cicle de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya i cal promoure vincles harmonitzats de forma contínua i cíclica entre els processos de planificació, seguiment i avaluació des de l'àmbit estratègic a l'operatiu. És a dir, cal planificar pensant en avaluar i cal avaluar pensant en planificar, fomentant una retroalimentació contínua i conjunta, tot incorporant els mecanismes i instruments de seguiment com a generadors d'informació i dades útils per a la resta del cicle. En aquest sentit una planificació basada en la gestió per resultats i amb indicadors consistents podrà permetre un seguiment i una posterior avaluació també basada en la gestió basada en resultats de forma també coherent i consistent.

Així es podrà analitzar de forma qualitativa i quantitativa el grau en què els objectius, processos i resultats contribueixen de forma eficaç als resultats de desenvolupament en termes de millora de la posició i condicions de vida de les persones. Al mateix temps, a partir de les constatacions i els aprenentatges del procés avaluatiu, es podran prendre decisions per a la millora de les planificacions estratègiques i operatives següents.

Finalment, caldrà vetllar per la promoció dels enfocaments participatius tant per part dels donants com dels actors dels països socis, en especial la inclusió dels més desafavorits, com a mecanisme d'increment de capacitats en aquest àmbit.

Rendició de Comptes mútua

El principi de rendició de comptes mútua fa referència a la necessitat de transparència, independència i responsabilitat mútua dels processos avaluatius de forma conjunta tant per part dels organismes de la Generalitat de Catalunya que executen accions de cooperació al desenvolupament i/o amb funcions d'avaluació, com per part dels actors de la cooperació al Nord i al Sud, amb un creixent paper protagonista de les persones i grups destinataris en les diferents fases de les avaluacions.

1.6.3 Principis vinculats als Objectius transversals de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya

Els tres objectius transversals del Pla director vigent, que impregnen el conjunt de la política de cooperació al desenvolupament, es consideren també pilars de les Directrius d'avaluació en tant que principis rectors d'aquesta. Per tant, cal incloure'ls i desplegar-los en tot el cicle de l'avaluació de la forma següent:

Promoció de l'equitat entre les dones i els homes mitjançant l'aplicació de la perspectiva de gènere.

La promoció de l'equitat entre dones i homes a través de l'aplicació de l'anàlisi de gènere esdevé fonamental en l'avaluació de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya per tal de poder analitzar, conèixer i comprendre principalment:

- Fins a quin punt els components avaluats tenen en compte els rols diferenciats entre dones i homes en les diferents societats.
- Fins a quin punt es contemplen les diferents necessitats pràctiques i interessos estratègics de dones i homes.
- Fins a quin punt es tenen en compte les relacions de poder i desigualtats existents entre dones i homes pel que fa a accés, control i ús de recursos i beneficis.
- Com els components avaluats afecten les dones i homes en el sentit de disminuir, mantenir o incrementar les desigualtats existents. Alhora l'anàlisi dels impactes generats tant positius com negatius, esperats i no esperats en aquest sentit.
- Fins a quin punt s'estan creant capacitats en matèria d'equitat entre les persones implicades per garantir que, un cop acabada la implementació del component, es continuïn mantenint els resultats assolits en aquest àmbit.
- Fins a quin punt s'ha contribuït a l'apoderament de les dones i les seves organitzacions i a una major equitat entre homes i dones.

L'avaluació, des d'aquest principi, haurà d'incloure l'anàlisi, la mesura a través d'indicadors així com la valoració dels resultats i efectes de la cooperació promoguda per la Generalitat de Catalunya en les relacions de gènere i de poder entre els actors implicats, emetent recomanacions concretes al respecte.

Paral·lelament, el procés de l'avaluació haurà d'incorporar l'enfocament de gènere en tot el cicle d'aquesta: planificació, preparació, implementació així com gestió d'aprenentatges i accions de millora (veure capítol 2: cicle d'avaluació). En concret, es vetllarà per la incorporació de la perspectiva de gènere especialment:

- Pel que fa l'elaboració dels Termes de Referència de l'avaluació, en què els objectius, objecte i abast de l'avaluació definiran concretament quins aspectes es volen analitzar per extreure'n aprenentatges; els principis, criteris, preguntes i indicadors d'avaluació contemplaran l'anàlisi de les relacions de gènere i de poder; i les metodologies i tècniques d'investigació qualitatives i quantitatives podran recollir la visió tant de les dones com dels homes.
- Pel que fa a la composició de l'equip avaluador, aquest haurà d'incorporar expertesa en la temàtica de gènere.
- Es sistematitzarà i analitzarà la informació desagregada per sexe-gènere i els resultats i productes incorporaran específicament totes les troballes, aprenentatges i recomanacions en aquesta línia.

Promoció i consolidació dels drets humans, la governança i l'enfortiment del teixit social

La pràctica de l'avaluació de la cooperació de la Generalitat de Catalunya es basarà en un enfocament de Drets Humans, centrat en les persones i en la potenciació de les seves capacitats, opcions i drets d'una forma democràtica i participativa. En relació amb la promoció de la governança i l'enfortiment del teixit social, l'avaluació serà també un procés d'apoderament i enfortiment dels actors, amb especial atenció als més desfavorits per qualsevol tipus de raó (gènere, edat, opció sexual, creença, identitat, ètnia...). En aquest sentit l'avaluació ha de promoure especialment la implicació i la veu d'aquests col·lectius de forma sistemàtica i rigorosa.

Addicionalment, l'avaluació haurà d'incloure en tot el procés la incorporació de mecanismes que garanteixin en cada fase:

- El respecte, defensa i la promoció dels drets de totes les persones participants en l'avaluació ampliant les oportunitats, capacitats i llibertats d'aquestes. Es farà una especial atenció en incloure aquells grups tradicionalment exclosos discriminats per raó d'edat, d'ètnia, de cultura, d'opció sexual, de religió, etc.
- La promoció de la governança democràtica a través de la coordinació, diàleg i recerca de consensos amb els actors de la cooperació, tant al Nord com al Sud, implicats en l'avaluació.
- L'enfortiment del teixit social a través de la seva participació activa, en especial dels col·lectius destinataris i/o tradicionalment exclosos, tot potenciant el seu protagonisme com actors dins les avaluacions.

Promoció de la sostenibilitat del desenvolupament

Els processos d'avaluació de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya promouran la sostenibilitat social, econòmica i ambiental de les accions de cooperació a mig i llarg termini. És a dir, com s'entrellacen en els components de la política de cooperació aspectes socials, econòmics i ambientals de forma harmònica per promoure un desenvolupament humà, sostenible, just i equitatiu tant per les generacions presents com per les futures generacions. En concret:

- L'avaluació de la dimensió econòmica de la sostenibilitat es centrarà en l'anàlisi de fins a quin punt els components a avaluar maximitzen el benestar de les societats i l'eradicació de la pobresa a través d'un òptim i eficient ús dels recursos naturals i generen, al mateix temps, una economia sostenible.
- La dimensió social emfatitzarà l'anàlisi de fins a quin punt els components a avaluar promouen la relació entre els éssers humans i el medi de forma equilibrada, igualitària i respectuosa, garantint les necessitats i els interessos estratègics dels diferents grups, ètnies i cultures, així com una presa de decisions participativa.
- La dimensió ambiental en l'avaluació analitzarà fins a quin punt els components a avaluar promouen o no la gestió sostenible, equitativa i integral dels ecosistemes i els serveis ambientals i com les persones i les comunitats –en especial els grups més desfavorits– tenen o no un accés, control i ús equitatiu i sostenible del patrimoni i dels recursos naturals.

Finalment, el procés d'avaluació haurà d'incloure, en totes les seves fases, mecanismes que garanteixin la incorporació del principi de sostenibilitat.

1.6.4 Principis d'Ètica i Professionalitat

Totes les persones implicades en el disseny, conducció i gestió d'avaluacions aspiraran a una conducta guiada per principis ètics i professionals relatius a la pràctica de l'avaluació, tal com estableixen les societats internacionals d'avaluació. Alguns d'aquests són:

Integritat i honestat

El procés d'avaluació reconeixerà la diversitat d'interessos que hi convergeixen contemplant mesures de prevenció de conflictes entre les parts implicades. Les parts implicades respectaran la dignitat de les persones i, en aplicació dels principis de "no fer mal" i de "precaució", vetllaran per la seva seguretat reduint qualsevol dany innecessari que els pugui ocórrer. D'altra banda, els productes de l'avaluació reconeixeran, en primera instància, el treball i coneixement proporcionat pels col·lectius destinataris i actors participants. Amb l'objectiu de respectar els drets de les persones i institucions que per raons de seguretat vulguin proveir informació en confidència, el consentiment previ informat a l'inici del procés inclourà el plantejament de les condicions i límits de la confidencialitat. Alhora, les persones i agents participants en l'avaluació hauran de poder examinar la seva contribució.

Respecte cap a les persones

La pràctica de l'avaluació serà sensible a les creences i costums socials de les persones (diversitat cultural, religió, socio-econòmica, ètnica, edat, opció sexual i de relacions de gènere, entre d'altres) i actuarà de manera apropiada en relació amb aquestes. Es consideraran tant els esquemes de referència propis com els de les persones i agents destinataris per fer un balanç permanent entre els beneficis i riscos de les metodologies utilitzades i de l'ús del llenguatge en la redacció dels productes de l'avaluació (estudi d'avaluació i altres). La pràctica de l'avaluació no constituirà un judici de persones sinó una anàlisi de factors condicionants que han contribuït a l'obtenció dels resultats específics.

Orientació cap a l'interès públic

Les parts implicades en l'avaluació promouran i enfortiran l'interès públic de la ciutadania del Sud i del Nord en l'avaluació. Més enllà de l'equilibri entre la satisfacció de les necessitats específiques de la part promotora de l'avaluació i el compliment dels estàndards de qualitat de l'avaluació, el procés considerarà els interessos de la ciutadania tant del Sud com del Nord en l'avaluació i identificarà lliçons apreses d'interès públic que vagin més enllà dels aprenentatges dels diferents agents.

Rendició de comptes

Les persones i equips avaluadors hauran de poder retre comptes sobre el procés seguit i reconèixer les limitacions dels mètodes de recerca aplicats en la interpretació dels resultats.

1.7 Parts implicades en l'avaluació.

Les parts implicades directament en el procés d'avaluació són la part promotora, la part gestora del procés d'avaluació, la part avaluadora i la part usuària de l'avaluació. Una mateixa part podrà assumir diversos rols sempre i quan no perjudiqui els principis i la qualitat de l'avaluació.

1.7.1 Part Promotora

La part promotora de l'avaluació:

- Proposarà i donarà inici a l'avaluació d'acord amb el seu mandat.
- Realitzarà el seu seguiment dinamitzant el procés, així com la reflexió final entorn als resultats.
- Podrà convidar altres actors perquè realitzin suggeriments de possibles avaluacions a realitzar.
- Haurà de tenir la capacitat per programar l'avaluació en el marc de la planificació general, assignar-li pressupost i assegurant que l'avaluació es condueixi fins al final segons els estàndards de qualitat pertinents.

Tal com es desenvolupa en el Capítol 3, la Generalitat de Catalunya promourà l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament en dos àmbits diferents:

- L'avaluació estratègica de la política de cooperació promoguda per la DGCDAAH.
- L'avaluació de la gestió i resultats de les actuacions executades en el marc de la política de la cooperació, promogudes per l'ACCD i els departaments.

D'altra banda, el Parlament, el conjunt d'actors de la cooperació catalana a través del Consell de Cooperació al Desenvolupament, la Comissió Interdepartamental de Cooperació al Desenvolupament i la Comissió de Coordinació amb els Ens Locals, i els actors dels països socis podran proposar la realització d'avaluacions.

1.7.2 Part Gestora

La part gestora de l'avaluació conduirà el procés d'avaluació segons els principis, procediments i paràmetres de qualitat establerts. Realitzarà les tasques del cicle complet de l'avaluació, des de les corresponents a la fase de planificació i preparació de l'avaluació fins a la seva coordinació, execució i tancament (veure Capítol 2).

Tant la DGCDAAH, l'ACCD, com els departaments de la Generalitat de Catalunya podran gestionar avaluacions, sempre i quan garanteixin la disponibilitat de personal amb competències i funcions atribuïdes. En el cas d'avaluacions promogudes conjuntament (veure punt 1.9), les tasques de gestió hauran d'estar clarament establertes abans de donar-hi inici. En el cas de les avaluacions conjuntes, qui gestioni l'avaluació garantirà que els mecanismes de coordinació permetin una comunicació fluida i eficaç entre les diferents parts sòcies.

1.7.3 Part Avaluadora

La persona o equip amb funcions d'avaluador portarà a terme l'estudi d'avaluació (veure apartat 2.3) segons els principis d'avaluació i la redacció de l'informe corresponent segons les especificacions establertes en els TdR (veure apartat 2.2.1). La part avaluadora retrà comptes sobre el procés d'elaboració de l'estudi d'avaluació a la part promotora de la mateixa.

Les persones que desenvolupin tasques d'avaluació seran suficients en nombre amb relació a l'abast i característiques de l'avaluació i presentaran l'experiència, formació, qualificació i competències adequades a les especificacions de l'avaluació.

Prenent en compte la naturalesa multidimensional del desenvolupament humà així com la necessitat de considerar les desigualtats distributives, les parts avaluadores tindran una composició que asseguri tant la multi i la interdisciplinarietat com la inclusió de la perspectiva de gènere, la perspectiva local i de grups específicament exclosos.

1.7.4 Parts Usuàries de l'avaluació

Les persones i grups usuaris de l'avaluació són els destinataris directes del component avaluat i/o els actors que hi guarden una relació específica. Les parts promotores de l'avaluació hauran d'identificar el conjunt d'usuaris/es de manera prèvia a l'inici del procés. Els usuaris i usuàries de l'avaluació poden ser els col·lectius destinataris del component avaluat, els actors amb funcions de gestió de la mateixa, la ciutadania tant del Nord com del Sud, així com els seus agents promotors directes i òrgans de participació i consulta de la política de cooperació al desenvolupament.

Els usuaris i usuàries de l'avaluació podran utilitzar els resultats, conclusions, aprenentatges, recomanacions i lliçons apreses de l'avaluació per millorar els seus propis processos d'aprenentatge i de presa de decisions. En aquest sentit, el compliment dels principis d'avaluació enfortirà la credibilitat que aquesta té per als usuaris i usuàries.

La inclusió dels usuaris i usuàries des de l'inici del procés d'avaluació permetrà plantejar les seves necessitats d'informació i per tant enfortir la utilitat final de l'avaluació en termes d'ús dels seus resultats, recomanacions i aprenentatges per a la millora futura.

1.8 Àmbits i criteris

L'avaluació de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya podrà analitzar 3 àmbits específics dels components de la política de cooperació al desenvolupament i les actuacions que se'n deriven:

El disseny i/o plantejament
L'execució o desplegament
Els resultats i impactes

Els criteris que s'utilitzaran per avaluar aquests tres àmbits recullen els establerts pel CAD i aquells específics de l'avaluació de l'Acció Humanitària. També s'inclouen 2 criteris vinculats als principis i objectius de l'actual Pla director que es consideren especialment rellevants per la cooperació de la Generalitat de Catalunya:

- El criteri d'apoderament sorgit dels debats internacionals vinculats als drets de les dones i a les transformacions de les relacions de poder que es pot estendre a d'altres col·lectius tradicionalment exclosos, si escau.
- El criteri de qualitat de la participació que és, alhora, un principi rector d'aquestes Directrius, que es vincula amb el criteri de partenariat de com es relacionen els diferents actors.

Si bé en cada àmbit es farà un especial èmfasi a la incorporació d'uns criteris concrets, cal destacar que es podran combinar en funció de les necessitats i interessos d'avaluació que es requereixin en cada moment.

Amb relació al **disseny**, s'utilitzaran principalment els criteris de pertinència i coherència, que s'entenen de la manera següent:

- **Pertinència:** mesura en la qual els objectius i resultats plantejats són congruents amb el context, els problemes i les necessitats dels grups destinataris, i recollits en les prioritats de desenvolupament del país i/o regió. Addicionalment, s'hi inclou la coherència del plantejament del component avaluat amb els continguts tant de la política de cooperació al desenvolupament com dels seus components (valors, principis, etc), instruments estratègics, programàtics i executius.
- **Coherència:** Aquest criteri es podrà utilitzar en dos nivells d'anàlisi:

1. Mesura en la qual els objectius, resultats esperats, activitats i indicadors plantejats a través del marc lògic guarden consistència entre si.

2. Mesura en la qual existeix convergència entre els objectius, resultats i activitats del component avaluat encaminats al desenvolupament humà sostenible i equitatiu i altres polítiques del país o govern donant (p.e: comerç, agricultura, pesca, indústria, defensa...).

En l'àmbit de l'Acció Humanitària es tindrà especialment en compte la mesura en què les polítiques de seguretat, comerç, desenvolupament i militars, entre d'altres, tenen en compte el dret internacional humanitari i els drets humans.

Amb relació al **desplegament**, s'analitzaran principalment els criteris de grau de compliment de les parts implicades en la promoció i gestió del component, la capacitat reactiva d'aquestes, el grau de coordinació, la qualitat de la participació i el partenariat que s'entenen de la manera següent:

- **Grau de compliment:** mesura en què les parts implicades en el component avaluat han complert la programació pressupostària, d'execució d'activitats i d'organització institucional.
- **Capacitat reactiva:** mesura de la capacitat de les parts implicades per a fer front als factors que han condicionat l'execució dels components avaluats i per redirigir el desplegament d'aquests.
- **Grau de coordinació:** anàlisi del grau en què els diferents actors implicats en el component avaluat s'han posat d'acord per complementar-se, distribuir-se rols i no duplicar esforços.

- **Qualitat de la participació:** Anàlisi del grau i forma de participació, dels components avaluats, dels actors de la cooperació i en especial dels grups destinataris en les diferents etapes de planificació, implementació, seguiment i avaluació, valorant el grau d'incidència d'aquests en la presa de decisions. En aquest punt cal fer especial atenció a l'existència d'eventuals barreres a la plena participació de les dones i de les organitzacions de dones, entre d'altres col·lectius tradicionalment exclosos.

- **Partenariat:** anàlisi del grau en què els components avaluats s'han dut a terme en partenariat o en una relació horitzontal amb els diferents actors implicats tant al Nord com als països socis. Més concretament el criteri de partenariat analitza com aquests actors s'han involucrat i relacionat entre si a l'hora d'identificar, formular, implementar i fer seguiment dels components. També valora fins a quin punt han promogut un consens i acord en les principals decisions, tot potenciant les capacitats per a la presa de decisions dels col·lectius més implicats en l'execució directa de les mateixes, incloent els col·lectius destinataris.

Amb relació als **resultats i impactes**, l'avaluació analitzarà principalment l'eficàcia, eficiència, impacte, cobertura, sostenibilitat, connectivitat i apoderament que s'entenen de la manera següent:

- **Eficàcia:** mesura en què l'execució del component avaluat ha complert els objectius específics i resultats esperats. Per afavorir la rendició de comptes, l'anàlisi ha de incloure una argumentació sobre la contribució relativa dels actors implicats als resultats constatats.
- **Eficiència:** relació existent entre els resultats obtinguts i els recursos humans, econòmics i materials destinats. L'eficiència analitza en quina mesura els resultats i impactes justifiquen els costos de l'actuació i explora altres alternatives menys costoses d'obtenció dels resultats.

- **Impacte:** Canvis o efectes positius, negatius, esperats i no esperats produïts per l'execució d'un component principalment en l'àmbit social i cultural (posant especial èmfasi en les relacions de gènere), econòmic, tecnològic i ambiental. Si bé resulta costós establir el grau d'atribució directa d'un impacte al component avaluat, es fa necessari descriure les relacions causals que estableixen la responsabilitat del component en l'impacte tant a nivell micro com macro.
- **Sostenibilitat:** mesura en què el component avaluat contempla els factors socio-culturals, les relacions de gènere, institucionals, econòmics, polítics, tecnològics i ecològics que condicionen la viabilitat futura tant del mateix component com dels seus resultats un cop acabat.
- **Cobertura:** anàlisi de quins col·lectius de destinataris s'han inclòs en un component a partir les seves necessitats, quins no i per quines causes. Des d'aquest criteri s'analitzen les possibles barreres d'accés per raons de gènere, edat, ètnia o creença, entre d'altres. El criteri de cobertura s'utilitza principalment en l'àmbit de l'Acció Humanitària on s'analitza si el component avaluat ha arribat realment als col·lectius amb més necessitats i/o amb risc de mort, tot i que es pot ampliar a la cooperació per al desenvolupament.
- **Connectivitat** (àmbit de l'Acció Humanitària): es refereix a la necessitat que les actuacions d'emergència a curt termini es duguin a terme en un context que tingui en compte tant els problemes relacionats com els de llarg termini.
- **Apoderament:** Anàlisi del grau en què les dones, els col·lectius i les organitzacions de dones – extensible a d'altres col·lectius tradicionalment desfavorits- han millorat la seva condició i la seva posició pel que fa tant a les seves necessitats pràctiques com els seus interessos estratègics, en l'àmbit personal i col·lectiu, dins de les seves estructures socials, polítiques i econòmiques.

El criteris que s'utilitzaran per dur a terme processos d'avaluació hauran d'incloure els objectius transversals reflectits al Pla director vigent i que també són principis rector de les Directrius d'avaluació. Aquests són:

- Promoció de l'equitat de les dones i els homes mitjançant l'aplicació de la perspectiva de gènere.
- Promoció i consolidació dels Drets Humans, la governança i l'enfortiment del teixit social.
- Promoció de la sostenibilitat en la seva triple dimensió: social (que inclou cultural i política), ambiental i econòmica.

En el cas que es consideri necessari, argumentat i pertinent es podran tenir en compte altres criteris sempre que els actors implicats en l'avaluació ho considerin adequat. Alguns d'aquests criteris poden ser aquells vinculats amb altres principis de l'avaluació com: l'apropiació, l'alineament i l'harmonització, entre d'altres.

1.9 Tipologies d'avaluació

La política de cooperació de la Generalitat de Catalunya podrà promoure diverses tipologies d'avaluació segons diferents aspectes de l'avaluació que es vulguin considerar per la seva classificació. Així, es poden distingir les avaluacions segons qui les promou, qui les gestiona, quins continguts tenen, en quin moment es fan, quin abast tenen, quina perspectiva s'emfatitza i finalment, segons quin nivell de participació tenen els actors implicats en els components a avaluar.

Tanmateix a la pràctica hi pot haver diverses combinacions en funció de les necessitats i interessos existents en cada avaluació per part dels actors implicats. També hi poden haver altres tipus de classificació en funció de l'evolució dels models d'avaluació de cada organisme o dels corrents d'avaluació existents.

La política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya considerarà, doncs, diferents tipologies d'avaluacions en funció dels objectius, objecte i necessitats que es plantegin en cada avaluació. Així es podran distingir els següents tipus d'avaluació:

1.9.1 Per Agent Avaluador

Segons qui dugui a terme l'avaluació, tant pel que fa al seu impuls com pel que fa a la seva gestió i execució, es podran diferenciar les següents tipologies d'avaluació:

Agent Promotor

Segons el nombre de parts que promoguin o fomentin l'avaluació es podran apreciar les següents categories d'avaluació:

1. Individual

Avaluació promoguda per una sola part.

2. Conjunta

Avaluació promoguda per diverses parts que coparticipen i s'impliquen durant tot o part del cicle de l'avaluació.

Les avaluacions promogudes conjuntament contribuiran a reduir els costos de transacció d'aquestes per als socis, millorar la seva qualitat, millorar les capacitats avaluadores de les parts promotores, així com incrementar el pes i legitimitat de l'avaluació.

Agent gestor o avaluador

Segons qui promogui, gestioni i/o realitzi l'estudi d'avaluació es podran diferenciar tres tipus principals:

1. Externa

Avaluació que es duu a terme per persones o entitats alienes als organismes donants, executors i gestors del component avaluat. Normalment són persones expertes en la temàtica a avaluar i idealment haurien de ser equips multidisciplinaris.

2. Interna

Avaluació desenvolupada per persones o equips que gestionen i executen el component avaluat directament. També poden ser avaluacions dutes a terme per altres membres del mateix organisme executor no directament implicats en la implementació del component avaluat. Aquesta tipologia pot contribuir especialment a l'apropiació dels resultats per part dels actors de la cooperació, a la vessant d'aprenentatge i increment de capacitats com a objectiu de l'avaluació i, en definitiva, a l'enfortiment de la cultura de l'avaluació.

3. Mixta

Avaluació que esdevé una combinació de les dues anteriors duta a terme tant per persones o equips directament implicats en els components avaluats o del mateix organisme, com persones o equips externs a les mateixes. Aquesta tipologia pot permetre complementar els coneixements dels equips externs amb els coneixements de l'agent o agents que la promouen, executen i gestionen. Alhora, l'avaluació mixta contribueix a promoure la cultura de l'avaluació entre els agents implicats reforçant la vessant de l'aprenentatge.

1.9.2 Per moment de l'avaluació

Segons en el període temporal del component avaluat en què es dugui a terme l'avaluació, es podran distingir els següents tipus ordenats de forma cronològica:

1. Ex- ante o prèvia

Avaluació que es duu a terme abans de posar en marxa un component i que té com a finalitat comprovar la coherència, pertinència, solidesa tècnica i viabilitat d'aquesta per reorientar-la, si escau, o fins i tot descartar-la.

2. Avaluació Simultània

Avaluació que es duu a terme durant la implementació del component avaluat i que es pot dividir en dos grans grups:

Intermèdia o de mitjà termini

Avaluació que es realitza aproximadament a la meitat del període previst d'implementació d'un component.

Contínua

Avaluació que es duu a terme de forma constant i en paral·lel a l'execució d'un component.

3. Final

Avaluació que es realitza quan tot just finalitza la implementació d'un component i que acostuma a analitzar diferents aspectes d'aquest en funció de si s'han fet avaluacions anteriors o no. L'avaluació final sol analitzar els resultats obtinguts en coherència amb els objectius i resultats plantejats de forma global. Alhora també pot analitzar els processos generats. Aquesta avaluació contribueix específicament a reforçar la presa de decisions per a futurs components a partir dels resultats i aprenentatges obtinguts d'aquesta.

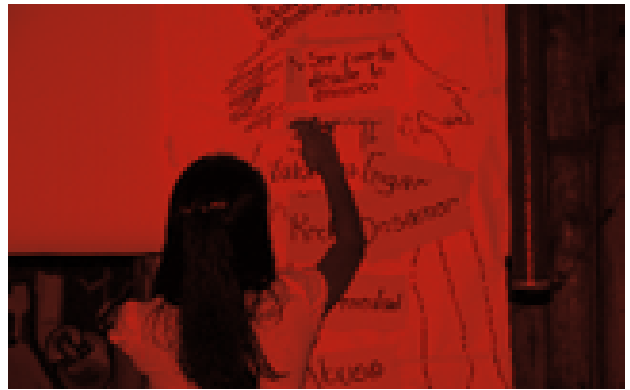
4. Ex-post o posterior

Avaluació que es duu a terme posteriorment a la finalització d'un component. Pot ser en un període proper a la finalització o ja havent passat mig any, un any o més temps. Si ja hi ha hagut una avaluació final de l'execució del component, l'avaluació ex-post acostuma a analitzar els impactes generats d'aquesta.

1.9.3 Per contingut de l'avaluació

Figura 3. Quadre tipologies d'avaluacions de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya

Es podran diferenciar 5 grans grups d'avaluacions en funció del contingut d'aquesta vinculat al cicle de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya: disseny, gestió, resultats, impactes i avaluació.

1. De disseny o d'objectius

Avaluació que analitza principalment la coherència, consistència i pertinència pel que fa a la diagnosi i l'anàlisi de la problemàtica de la situació i la seva correspondència amb els objectius, resultats, indicadors i activitats així com el pressupost plantejats en els components avaluats.

2. De procés o de gestió

Avaluació que té com a principal finalitat analitzar el funcionament d'un component en un context concret valorant els processos generats en aquest. Alhora, s'analitza la coordinació entre els diferents actors implicats i el seu rol. Els criteris que tendeix a analitzar aquest tipus d'avaluació són: el grau de coordinació entre els actors implicats, el grau de compliment, la capacitat reactiva, la qualitat de la participació, l'apoderament i el partenariat.

3. De resultats

Aquesta tipologia centra la seva anàlisi en el grau d'assoliment d'objectius, productes i resultats més immediats i de mig termini vinculats al criteri d'eficàcia. Alhora, es valora la relació cost-benefici entre els objectius i resultats assolits i entre els recursos humans, materials i econòmics que han calgut per assolir-los. Aquesta anàlisi, doncs, es vincularia principalment amb el criteri d'eficiència, el d'eficàcia, poderament, així com el de cobertura.

4. D'impacte

Avaluació que es focalitza en l'anàlisi de tots els efectes d'un component tant positius, negatius, esperats i no esperats, principalment pel que fa als col·lectius meta a la que va adreçada així com pel que fa al seu context social- cultural, polític, econòmic i ambiental. Normalment, aquesta tipologia d'avaluació s'acostuma a fer un cop acabada la implementació d'un component tot i que es pot fer prèviament o durant l'execució per poder reorientar-lo, si escau, abans que hagi finalitzat. Els criteris d'anàlisi principals serien els d'impacte, poderament, connectivitat, sostenibilitat i cobertura.

5. Meta-avaluació

La meta-avaluació consisteix en l'avaluació de l'avaluació, és a dir, l'anàlisi, per part de la part gestora de l'avaluació, de la qualitat tècnica i metodològica del procés d'avaluació dut a terme per l'equip o persones avaluadores.

Cal tenir en compte que en els diferents moments dels components avaluats, es podran dur a terme avaluacions classificades per diferents continguts i fins i tot combinar-les entre si. Així, per exemple, es podrà dur a terme una avaluació de mig termini que estigui avaluant el disseny del component, els processos generats així com els resultats assolits fins al moment.

1.9.4 Per abast de l'avaluació

Aquesta classificació es focalitzarà en la unitat d'anàlisi a l'hora de fer l'avaluació que englobaria àmbits de més macro a més micro com en la classificació següent:

1. Estratègiques

Per a la política de cooperació de la Generalitat de Catalunya les avaluacions estratègiques englobarien totes aquelles que es focalitzen en el marc del Pla director, i del seu desplegament:

1. Plans i instruments estratègics i programàtics (plans directors, plans anuals, directrius estratègiques, estratègies sectorials/ país/ modalitats/instruments, etc).
2. Components estratègics de la política de cooperació al desenvolupament (objectius transversals, línies i objectius estratègics, prioritats geogràfiques, modalitats, instruments, etc).
3. Components doctrinals de la política de cooperació al desenvolupament (valors, principis i altres).
4. Qualsevol altra que es pugui considerar estratègica en la política de cooperació al desenvolupament.

2. Operatives

Tipologia d'avaluacions vinculades a components operatius, és a dir, actuacions i/o conjunts d'actuacions operatives que guarden alguna relació d'interès dels organismes i entitats executors de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya (ACCD i departaments i de la Generalitat de Catalunya actius en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament).

Dins les avaluacions operatives d'actuacions es podran distingir 2 subgrups principals:

Programes

Avaluacions vinculades a actuacions que pretenen aconseguir objectius de desenvolupament d'abast ampli, que engloben actuacions de major entitat pel que fa al pressupost, la durada i l'abast geogràfic i sectorial.

Projectes

Avaluacions vinculades a les actuacions concretes que pretenen aconseguir objectius més específics encaminats al desenvolupament, en un període de temps de curta durada.

Dins les avaluacions operatives es poden incloure altres avaluacions que es puguin considerar d'interès pels organismes executors esmentats.

3. Institucionals/ Intraorganitzacionals

Avaluacions que es focalitzen en un dels organismes implicats en el disseny, execució, seguiment i avaluació de la política de cooperació al desenvolupament.

1.9.5 Per Objectiu transversal de la política de cooperació al desenvolupament

Aquesta tipologia englobarà el desplegament en l'avaluació com a eix central d'anàlisi dels tres objectius transversals de la cooperació de la Generalitat de Catalunya i que el Pla director vigent promou com a eixos transformadors. Aquests són:

1. Avaluació de Gènere

Seguint el principi de promoció de l'equitat entre dones i homes, la cooperació catalana entén l'avaluació de gènere com aquella que inclou l'anàlisi dels diferents rols, necessitats pràctiques i interessos estratègics d'homes i dones, les desigualtats i les relacions de poder existents entre ambdós i si aquestes, amb el component avaluat, han millorat o no en clau d'equitat, tant en l'àmbit social, cultural, econòmic i polític.

Concretament les avaluacions de gènere podran analitzar si s'ha promogut l'equitat entre homes i dones en el disseny i els objectius del component avaluat, en la seva execució, incloent el processos generats, i en els resultats obtinguts. Addicionalment, l'avaluació en clau de gènere pot analitzar els impactes o efectes -positius, negatius, esperats i no esperats- que el component avaluat ha tingut per a homes i dones i en les relacions de gènere en els àmbits esmentats. (Veure punt 1.6.3 Principis de l'avaluació).

Es podran dur a terme avaluacions de gènere encara que en el component avaluat no s'hagi tingut en compte explícitament la promoció de l'equitat entre homes i dones. D'aquesta manera poden sorgir aprenentatges i recomanacions per poder-los incorporar en les fases següents del component.

2. Avaluació de Drets Humans, Governança i Enfortiment del Teixit Social

Amb relació als Drets Humans, aquesta tipologia implicarà per a la cooperació de la Generalitat de Catalunya la integració dels estàndards internacionals de Drets Humans i la progressiva aplicació d'aquests a través de l'avaluació de la construcció de capacitats per poder conèixer, exercir i reclamar els drets dels diferents col·lectius implicats en un component. Aquesta tipologia fa un especial èmfasi en com el component avaluat pot afectar o promoure els drets dels col·lectius tradicionalment exclosos per raó de gènere, edat, ètnia, opció sexual, diversitat cultural o creença, entre d'altres. En l'àmbit de l'Acció Humanitària també es té en compte, a més dels Drets Humans, el dret internacional humanitari.

Pel que fa a la governança, l'avaluació analitzarà en concret la capacitat organitzativa dels organismes implicats així com la seva capacitat de promoure diàleg i consensos entre ells. Alhora també s'analitzarà com els diferents col·lectius implicats s'han integrat entre si.

Pel que fa a l'enfortiment del teixit social l'avaluació, aquesta tipologia analitzarà com els diferents actors han participat en les accions i de quina manera, posant especial èmfasi en el criteri de qualitat de la participació i el d'apoderament.

3. Avaluació de la Sostenibilitat

Avaluació que implicarà l'anàlisi d'aspectes socials (incloent culturals i polítics), ambientals i econòmics d'un component estratègic, organitzatiu o operatiu i la seva interrelació entre ells encaminats a un desenvolupament humà sostenible i equitatiu. Aquesta avaluació implica analitzar com afecta el component avaluat en els àmbits especificats en el present però també en el futur. Una tipologia d'avaluacions de la sostenibilitat especialment rellevant per a la cooperació al desenvolupament de la Generalitat, és l'avaluació ambiental i, dins d'aquesta, la d'impacte ambiental que analitza els efectes d'un component en els seus ecosistemes tant abans, durant i després de la seva implementació.

Per Grau d'implicació dels actors de la cooperació

Es podrà fer una classificació de les avaluacions segons el grau d'implicació dels grups involucrats en els components a avaluar, en especial els grups meta i els tradicionalment més exclosos. Així es podran distingir els tipus següents:

1. Avaluació Participativa

Avaluació que inclourà els actors implicats en el component avaluat -fent especial èmfasi en els col·lectius meta i els col·lectius tradicionalment exclosos- en les fases de disseny, implementació i interpretació de la mateixa. Des d'aquest enfocament cal tenir en compte la qualitat de la participació, és a dir, com, de quina manera i en quines fases participen els actors del component i, en especial, els grups destinataris. Així doncs hi hauria diferents graus i tipus d'avaluació participativa: segons el grau d'implicació dels diferents actors en aquestes, segons el context, les necessitats i interessos dels actors en els components avaluats, segons el procés endegat en cada cas que podrà establir una creixent participació. En qualsevol dels tres nivells definits, caldrà identificar les eventuais barreres a la participació de les dones, de les organitzacions de dones i d'altres actors tradicionalment exclosos, i definir estratègies per fer-hi front.

Aquests nivells de participació es poden sintetitzar en 3 grans grups de la forma següent:

a) Nivell Baix

- Avaluacions normalment iniciades per les institucions finançadores dels components avaluats i que recullen principalment les seves necessitats i interessos.
- L'objectiu específic de l'avaluació és principalment la rendició de comptes.
- El plantejament dels continguts de l'avaluació acostumen a fer-lo persones llunyanes al component avaluat.
- Les metodologies de l'avaluació acostumen a incloure una anàlisi en base a tècniques quantitatives de recollida d'informació principalment.
- El rol de l'avaluador o avaluadora és de lideratge de les fases del cicle de l'avaluació. Alhora assumeix un paper objectiu, neutral i distant del component avaluat.
- Els productes de l'avaluació solen difondre's només internament i rarament entre els actors i entre ells, els i les destinataris.
- Els resultats s'encaminen cap a l'etapa de planificació amb poques incorporacions dels actors, en especial dels grups destinataris.

b) Nivell Mitjà

- L'avaluació acostuma a iniciar-se externament al component a avaluar però es convida els actors implicats, incloent destinataris i destinatàries.
- S'intenta complementar l'objectiu de rendició de comptes, que és el principal, amb el d'aprenentatge.
- El plantejament dels continguts de l'avaluació es determina pels actors del component a avaluar i l'equip avaluador.
- La metodologia d'anàlisi acostuma a incorporar tècniques de recollida d'informació, principalment quantitatives, tot i que també s'incorporen tècniques qualitatives. La metodologia intenta donar veu als que normalment no en tenen com els col·lectius destinataris.
- El rol de l'equip avaluador és de col·laboració amb els actors en les diferents fases amb una relació de partenariat i de foment de les seves capacitats.
- La informació es comparteix en la fase de recollida, tot i que en l'anàlisi els actors no hi solen participar.
- Els resultats, aprenentatges i recomanacions incorporen la visió i les experiències dels actors.
- La difusió de l'avaluació, entre els actors i altres, sol ser a criteri de qui la promou.

c) Nivell Alt

- Els actors del component avaluat inicien l'avaluació, juntament amb un facilitador extern o entre ells mateixos.
- L'objectiu d'aprenentatge és central, tot i que es complementa amb la rendició de comptes.
- Els actors dissenyen i implementen tot el cicle de l'avaluació i prenen les principals decisions que es basen en els seus punts de vista, opinions i recomanacions. D'aquesta manera, s'incrementa l'apropiació i la responsabilitat sobre l'èxit o el fracàs del component avaluat.
- La metodologia d'avaluació incorpora, bàsicament, tècniques de recollida d'informació qualitatives interactives tot que no se'n descarten de quantitatives.
- El rol de l'avaluador/a és de facilitador de tot el procés i col·laborador de forma contínua amb els actors.
- La informació obtinguda i la seva anàlisi es realitza i comparteix amb els actors de forma participativa.
- La difusió dels resultats, aprenentatges i recomanacions es decideix de forma conjunta entre els actors implicats.

2. Avaluació per l'Apoderament

Avaluació entesa com un procés de millora constant que té com a finalitat ajudar les persones participants en una actuació a ajudar-se a elles mateixes a través d'un procés d'auto-anàlisi contínua. Així, les persones participants planifiquen, implementen, interpreten els resultats de l'avaluació, n'extreuen lliçons i recomanacions i finalment les posen en pràctica. El rol de la persona avaluadora seria en aquest cas més de facilitadora, capacitadora i consellera.

Les pautes bàsiques que guien aquesta tipologia d'avaluació són: la millora, l'apropiació comunitària, la inclusió, la participació democràtica, la justícia social, el coneixement comunitari, les estratègies basades en l'evidència, la construcció de capacitats, l'aprenentatge organitzacional i la rendició de comptes.

Des d'aquest enfocament, doncs, els processos d'avaluació són continus i transversals a tot el cicle de les actuacions, alhora que ajuden a crear les condicions perquè les persones i col·lectius que hi participen s'apoderin a diferents nivells: individualment, dins una organització i en l'entorn social, polític i econòmic.

3. Avaluació Democràtica

Aquesta perspectiva entén l'avaluació com un procés similar a l'avaluació per l'apoderament en totes les fases de l'avaluació però emfatitzant i prioritzant el paper de la democràcia com a principi i com a dret amb un alt grau de participació dels actors com a màxima expressió d'aquesta. Així, es conjuga l'objectiu de l'apoderament dels actors participants amb els objectius de comprendre, aprendre, rendir comptes i analitzar l'eficàcia i eficiència dels components a avaluar.

Cicle de l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya

El cicle de l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya parteix de les directrius i la pràctica d'avaluació del CAD de l'OCDE, la Unió Europea i les Nacions Unides. Aquest cicle es compon de 4 fases principals:

La planificació de l'avaluació.

La preparació de l'avaluació.

La realització de l'estudi d'avaluació.

La gestió dels aprenentatges de l'avaluació.

2.1. Planificació de l'avaluació en el cicle de la política pública de cooperació al desenvolupament

2.1.1 Els Plans anuals d'avaluació

Perquè l'avaluació sigui útil, la Generalitat de Catalunya la planificarà a temps i l'articularà de manera eficaç i coordinada amb la resta de fases del cicle de la política de cooperació al desenvolupament –planificació, execució i seguiment - i dels plans, programes i actuacions que se'n derivin.

La DGCDH elaborarà el Pla anual d'avaluació (PAAV) que s'integrarà en el Pla anual de cooperació al desenvolupament que és aprovat pel Govern de Catalunya.

Aquest Pla comprendrà:

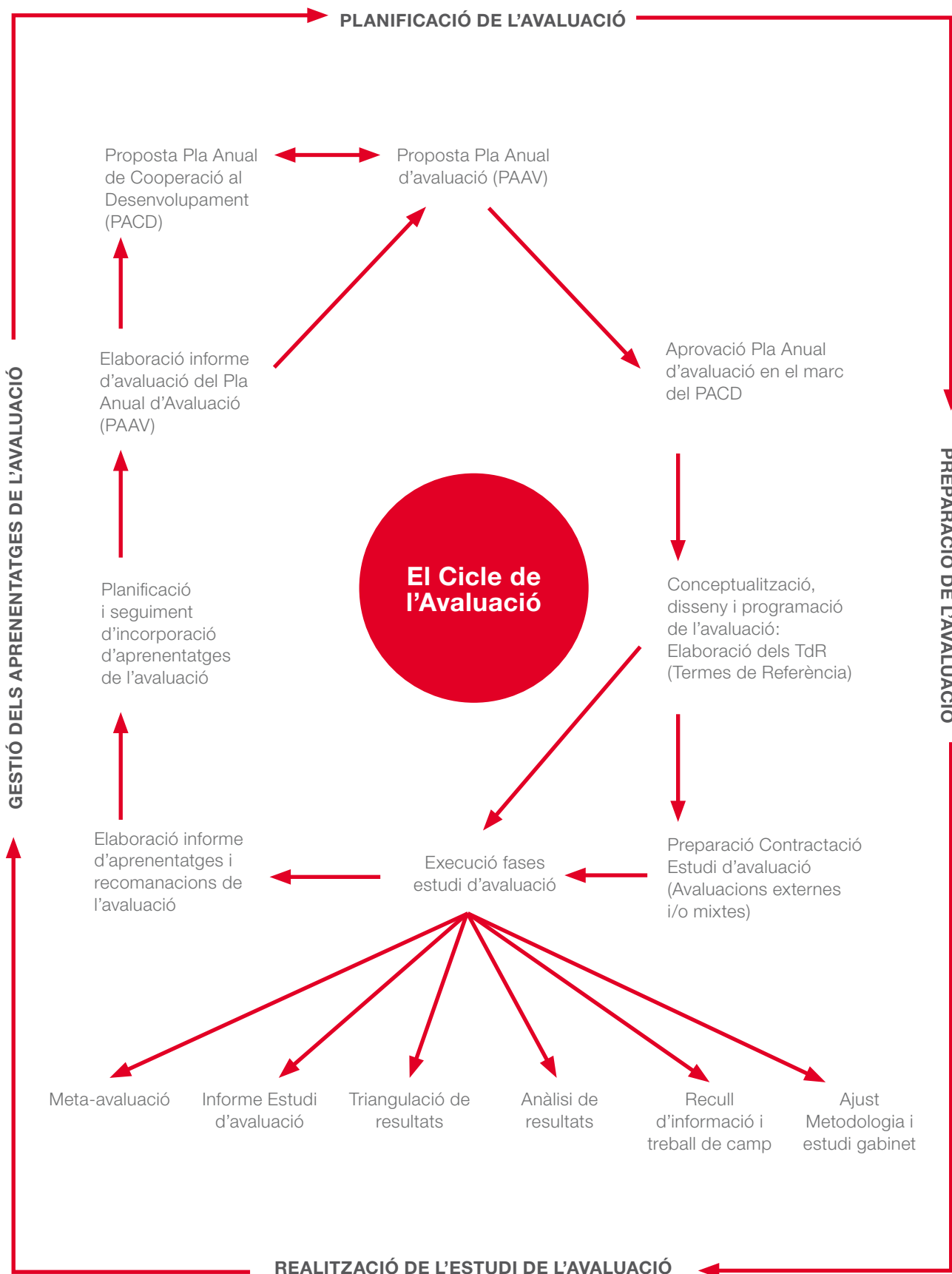
- La programació en matèria d'avaluació estratègica, relativa al desplegament de la política de cooperació, de la DGCDH.
- La programació en matèria d'avaluació operativa elaborada per l'ACCD i els departaments.

Aquesta doble programació anual de l'avaluació preveu principalment:

- Les avaluacions específiques que han de realitzar-se.
- Les activitats de promoció de la cultura de l'avaluació.
- Les activitats per a la millora dels mecanismes de gestió i d'ús dels resultats de les avaluacions.
- La comunicació dels resultats de les avaluacions.

El Pla anual d'avaluació també inclourà una previsió dels recursos econòmics i humans de la DGCDH, de l'ACCD i dels departaments i organismes de la Generalitat necessaris per a la seva aplicació.

Figura 4. El cicle de l'avaluació per la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya

2.1.2 Selecció de les avaluacions a realitzar

La identificació de les avaluacions a realitzar incloses en el Pla anual d'avaluació partirà d'una anàlisi de les motivacions per avaluar i es basarà en un seguit de criteris preestablerts que faciliten la comprensió dels objectius de cada avaluació.

Els criteris de selecció de les avaluacions poden ser relatius, entre d'altres a:

- La cobertura i la importància específica del component a avaluar.
- La contribució potencial de l'avaluació en la millora de la cooperació al desenvolupament.
- La mesura en què l'avaluació pot ser útil per a la presa de decisions tant en l'àmbit estratègic com operatiu.
- La confluència de factors i interessos que facilitin l'avaluació i en garanteixin el seu ús.

Un cop preseleccionades les possibles avaluacions, se n'analitzarà la seva avaluabilitat. L'anàlisi d'avaluabilitat consistirà en verificar la mesura en què es compleix el conjunt de factors que fan que l'exercici d'avaluació sigui consistent i fiable i compleixi amb els principis de l'avaluació (veure apartat 1.6).

Alguns dels factors a considerar en l'anàlisi de la viabilitat de l'avaluació seran, entre d'altres:

- La disponibilitat de recursos econòmics i humans suficients per a l'avaluació.
- L'existència de la voluntat i el compromís institucional i dels agents en l'avaluació.
- La disponibilitat d'informació sistematitzada i fiable sobre el plantejament, seguiment i resultats del component avaluat.
- L'existència de condicions socio-polítiques de context favorables per al desplegament de l'avaluació.
- La garantia que el procés d'avaluació no generarà danys ni inseguretats als destinataris i destinatàries, actors o altres.

La valoració del grau d'avaluabilitat prendrà en consideració tant la combinació dels diferents factors com el seu grau d'importància. En el cas que l'anàlisi de l'avaluabilitat suggereixi que algunes de les condicions necessàries no es compleixen, s'analitzaran possibles solucions que donin resposta al no compliment i puguin garantir la qualitat de l'avaluació.

La valoració del grau d'avaluabilitat pel que fa a l'Acció Humanitària i l'Educació per al Desenvolupament prendrà en consideració les seves especificitats concretes.

2.2 Preparació de l'avaluació

La preparació de l'avaluació constituirà una de les principals funcions del personal que la gestiona. A més, serà convenient la participació tant de les parts gestores com de les unitats amb funcions de transversalització de la DGCDH, ACCD, departaments i organismes de la Generalitat. En el cas d'avaluacions conjuntes, la preparació es realitzarà conjuntament amb les parts promotores. En el cas d'avaluacions participatives, la implicació dels agents i de les parts destinatàries dels components avaluats, facilitarà la incorporació de les seves prioritats. La preparació de l'avaluació inclourà:

- La seva conceptualització, disseny i programació,
- La preparació de la contractació de l'estudi d'avaluació en el cas que aquest es realitzi externament per avaluadors/es independents o de forma mixta.

2.2.1 Conceptualització, disseny i programació de l'avaluació

En la fase preparatòria de l'avaluació, tenint en compte els criteris justificatius (veure apartat 2.1.2), s'establiran les característiques bàsiques de l'avaluació, la distribució de funcions i aspectes organitzatius de les parts implicades i les previsions programàtiques generals.

La concreció de les característiques bàsiques de l'avaluació constituirà el primer pas cap a la configuració dels Termes de Referència (TdR). Aquests constitueixen la guia per a la realització de l'avaluació i la concreció de les seves característiques principals i que han d'incorporar en tots els seus apartats la perspectiva de gènere. En els TdR s'hi inclourà principalment:

- Motivació i justificació de l'avaluació.
- Antecedents.
- Objectius de l'avaluació.
- Objecte d'avaluació.
- Tipologia d'avaluació.
- Abast de l'avaluació.
- Actors implicats i rols respectius.
- Aspectes metodològics.
- Aspectes transversals.
- Principis d'avaluació.
- Consideracions d'avaluabilitat.
- Criteris d'avaluació més escaients.
- Preguntes i indicadors d'avaluació.
- Resultats esperats.
- Productes esperats i format.
- Programa del procés i calendarització.
- Estimació de pressupost.
- Composició i expertesa de l'equip avaluador.
- Mecanismes de gestió i seguiment.
- Condicions d'ús de la informació.
- Relació de tota la documentació disponible.

D'acord amb el principi de participació, es vetllarà per la implicació dels destinataris, destinatàries i actors vinculats en els components avaluats en la conceptualització i disseny de l'avaluació. La participació facilitarà la valoració conjunta de les fortaleses, reptes i oportunitats del procés i promourà l'apropiació dels seus resultats. En qualsevol cas es vetllarà per una participació plena de les dones i les organitzacions de dones així com altres col·lectius tradicionalment exclosos, per identificar les eventuais barreres a la seva participació per tal de superar-les.

En funció de la complexitat de l'avaluació, es podrà constituir un comitè de seguiment ad-hoc que vetlli per la qualitat del procés i contribueixi a la gestió adaptativa d'aquest, el qual podrà incloure els àmbits d'expertesa geogràfica, temàtica i transversal que escaiguin al contingut i objectius de l'avaluació.

2.2.2 Preparació de la contractació de l'estudi d'avaluació

Tal com s'estableix en l'apartat 1.9, els estudis d'avaluació podran ser realitzats internament o externament a la DGCDH, ACCD, els departaments i organismes de la Generalitat, així com mitjançant una fórmula mixta. En el cas que l'estudi d'avaluació hagi de ser realitzat externament, els preparatius de la seva contractació garantirán que aquesta es realitzi segons els procediments i el marc normatiu corresponent. En el cas d'avaluacions externes o mixtes gestionades pels agents de la cooperació en el marc de subvencions atorgades per la Generalitat de Catalunya, el procediment de contractació assegurarà que es compleixin els principis de l'avaluació.

La preparació de la contractació de l'estudi d'avaluació inclourà, entre d'altres, la justificació de la necessitat de contractació, identificació de les característiques del servei requerit, plantejament dels criteris de solvència tècnica de les persones o equips avaluadors i dels criteris de valoració de les propostes d'avaluació així com l'establiment dels continguts que aquestes han de presentar. En la valoració de les propostes s'aplicaran criteris que permetin mesurar la seva adequació per al compliment dels paràmetres de qualitat de les avaluacions.

Per garantir la confiança de les parts implicades en l'avaluació, la preparació de la contractació de l'estudi d'avaluació preveurà l'establiment de les condicions de confidencialitat sobre la informació. Les persones i membres dels equips d'avaluació es comprometran a conservar en condicions de seguretat i confidencialitat tota informació o document que els sigui transmès o que arribi al seu coneixement o redactin ells mateixos, en el marc de l'avaluació, o en relació amb aquesta. Els equips avaluadors es comprometran a utilitzar aquesta informació o documents únicament per a les finalitats de l'avaluació i a no comunicar-los a tercers.

2.3 Realització de l'estudi d'avaluació

En l'inici del procés d'elaboració de l'estudi d'avaluació, la part gestora de l'avaluació preveurà mesures per compartir les característiques i resultats esperats del procés d'avaluació amb els grups destinataris i amb els actors gestors dels components avaluats tant al Nord com al Sud plasmats en els TdR.

Les fases principals en l'elaboració de l'estudi d'avaluació seran:

- a) Ajust de la metodologia i estudi de gabinet**
- b) Recull d'informació i treball de camp**
- c) Anàlisi de resultats i elaboració de conclusions i recomanacions**
- d) Triangulació de resultats**
- e) Elaboració de l'Informe d'Estudi d'Avaluació**
- f) Meta-avaluació**

a) Ajust de la metodologia i estudi de gabinet

En aquesta fase, les persones avaluadores accediran a la informació relativa als components contemplada en els TdRs per poder ajustar la metodologia i establir les activitats que es duran a terme al llarg del procés. Alhora s'identificaran els i les informants clau que es trobin a Catalunya que puguin facilitar una comprensió més profunda dels components a avaluar.

A partir del coneixement dels components, l'equip d'avaluació revisarà la proposta metodològica inicialment realitzada i acabarà de concretar-la i consensuar-la amb les parts gestores de l'avaluació. La metodologia que es planteja serà acurada i desplegarà mètodes i instruments específics de recerca en les temàtiques avaluades que proveeixin informació vàlida i rellevant tant quantitativa com qualitativa i que incloguin la perspectiva de gènere. La metodologia formularà per a cada criteri i pregunta, la informació i indicadors que permetran respondre-les. S'identificaran les tècniques i activitats de recull, tractament, anàlisi i interpretació de la informació necessària en l'establiment de conclusions i recomanacions.

La metodologia també preveurà les activitats i instruments de recull, gestió, tractament i anàlisi de la informació per a la seva mesura i interpretació. Caldrà tenir en compte la necessitat de recollir, gestionar i tractar les dades desagregades d'acord amb les variables que escaiguin (sexe, edat, ètnia, etc). Sense que afecti el principi d'independència de l'avaluació, la metodologia inclourà activitats d'incorporació de les perspectives i interessos tant dels col·lectius destinataris i actors implicats en el component a avaluar com dels de la població no destinatària per a valorar la pertinència, cobertura i focalització del component. També preveurà mecanismes de coordinació del treball de camp amb els actors i altres donants.

En la planificació metodològica, l'equip avaluador tindrà en compte els efectes i danys potencials laterals que el procés d'avaluació pugui causar a les persones, realitzant un balanç entre beneficis i riscos i identificant les mesures pertinents per prevenir-los. En el cas que es detecti la possibilitat d'ocasionar danys, es modificarà preventivament la metodologia.

L'agent avaluador plantejarà les limitacions de la metodologia i realitzarà consideracions per afrontar-les. Plantejarà les suposicions, condicions i factors contextuals que poden afectar els resultats de l'avaluació i els valorarà juntament amb la part promotora.

La part gestora de l'avaluació aprovarà la metodologia i el programa d'activitats associat, considerant, en el cas que s'articuli, les opinions del Comitè de seguiment.

b) Recull d'informació i treball de camp

Durant aquesta fase es duran a terme les activitats de recull i sistematització d'informació identificades en la fase anterior. Aquestes activitats inclouran tant la consulta de fonts primàries i secundàries a Catalunya com, per als casos d'avaluacions de desenvolupament i d'Acció Humanitària, en els països on s'ha executat el component a avaluar. A l'hora d'identificar les fonts de consulta primàries i secundàries es vetllarà per la inclusió de persones amb expertesa en gènere i desenvolupament i d'actors rellevants en aquest àmbit.

Així, s'inclourà:

- La consulta tècnica a persones expertes, la consulta institucional als actors i la consulta social als destinataris i destinatàries mitjançant el ventall d'eines de recull de la informació previstes (entrevistes, enquestes, panells d'experts, grups focals, etc).
- La consulta de fonts bibliogràfiques, documentals, estadístiques i d'arxiu.

El treball de camp constituirà el principal mecanisme per al recull d'evidències, dades i percepcions. L'equip d'avaluació garantirà la qualitat i imparcialitat de la informació recollida durant aquesta fase i promourà la participació dels destinataris, destinatàries i actors vinculats als components avaluats.

c) Obtenció i anàlisi de resultats, identificació de conclusions i recomanacions i extracció d'aprenentatges obtinguts

En aquesta fase, la part avaluadora durà a terme les activitats de tractament de la informació sistematitzada i la mesura dels indicadors. Aquestes activitats conduiran a la presentació clara d'informació i dades que aportin evidències tant del desplegament del component avaluat com de la seva contribució als resultats de desenvolupament previstos.

Concretament, l'equip d'avaluació durà a terme les activitats necessàries per a:

- L'extracció de conclusions clares sobre el compliment dels criteris en base als resultats obtinguts.
- La identificació conseqüent de recomanacions dirigides als col·lectius destinataris, les parts promotores i gestores dels components.
- La identificació de lliçons apreses amb relació al component avaluat que puguin ser d'interès per a la ciutadania tant del Sud com del Nord.

L'anàlisi serà conduït tenint en compte les diferents perspectives existents amb relació a la valoració dels criteris. La part avaluadora haurà de discutir en un context apropiat, els valors, supòsits, esquemes i mètodes que poden afectar significativament la interpretació dels resultats, conclusions i recomanacions.

Les recomanacions seran implicacions d'acció que sortiran dels resultats i conclusions i aniran dirigides a les diferents parts implicades en la gestió del component avaluat: destinataris/es, actors i promotors/es (DGCDAH, ACCD, departaments i organismes).

Les lliçons apreses seran contribucions de l'avaluació al coneixement general sobre l'àmbit temàtic o geogràfic del component avaluat, així com la pràctica de la gestió d'aquesta. Les lliçons apreses estaran ben sustentades pels resultats i conclusions de l'avaluació.

d) Triangulació de resultats

Les activitats contemplades en aquesta fase garantirán la contrastació directa dels resultats obtinguts, conclusions, recomanacions i lliçons apreses preliminars per part de l'equip avaluador amb les opinions i percepcions dels grups destinataris del component avaluat i els actors implicats en la gestió d'aquestes. Així es garantirà un retorn directe a les parts implicades en l'avaluació i la possibilitat de facilitar informació addicional que pot enriquir l'informe final.

En les sessions de triangulació, les persones o equips avaluadors seran responsables de la transmissió clara i entenedora dels resultats de l'avaluació als col·lectius destinataris i actors. Donant aplicació als principis de transparència i participació, faran ús de suports i formats adients i útils per al foment del debat. Les activitats estaran orientades a fomentar l'expressió no condicionada de les opinions dels grups destinataris i actors implicats en relació amb: (i) el compliment dels criteris i les qüestions plantejades així com (ii) els resultats obtinguts de l'avaluació.

Les persones o equips avaluadors preveuran mesures de resolució de les discrepàncies expressades sobre qüestions que puguin ser verificables. Aquestes mesures podran ser:

- La conducció d'investigacions acotades sobre qüestions puntuals.
- La correcció d'errors i/o imprecisions en l'informe final.
- La inserció de notes en l'informe final per al recull de valoracions que difereixin dels de l'equip d'avaluació.
- La inclusió d'informació addicional a l'informe com annex.

e) Elaboració de l'Informe d'Estudi d'Avaluació

L'Informe d'Estudi d'Avaluació (IEA) constituirà el principal producte de l'avaluació a banda dels informes intermitjos amb funcions de seguiment del procés. L'IEA presentarà els resultats que la persona o equip avaluador han obtingut en la realització de l'estudi d'avaluació en compliment dels TdR.

Perquè l'Informe d'Estudi d'Avaluació permeti una comprensió tant del plantejament de l'avaluació com dels resultats de l'estudi d'avaluació, aquest inclourà, entre altres elements, una explicació amb un llenguatge entenedor per a totes les persones de:

- La justificació, els objectius i l'abast de l'avaluació.
- La metodologia i procés seguit.
- Els resultats obtinguts.
- Les conclusions de l'anàlisi.
- Les recomanacions de l'estudi.
- Les lliçons apreses amb relació al component avaluat.
- Els resultats de triangulació.
- Altres qüestions no mencionades específicament en els TdR que puguin garantir una anàlisi més completa del component avaluat.

L'IEA inclourà, addicionalment, un resum executiu i la Fitxa d'avaluació del Comitè d'Ajut al Desenvolupament que proveiran una comprensió clara dels principals resultats, recomanacions i lliçons apreses. El resum executiu serà breu i haurà de poder llegir-se per si sol, contenint la informació principal de l'avaluació en català i en la llengua o llengües principals dels col·lectius destinataris del component avaluat.

En l'IEA, la part avaluadora no certificarà com a veritable cap informació que sigui falsa, incorrecta o incompleta. L'informe explicitarà que les opinions i posicionaments expressats no es corresponen, necessàriament, amb els de la part promotora de l'avaluació.

L'IEA inclourà la referència de les fonts d'informació utilitzades. Les persones que hagin proveït informació utilitzada en l'argumentació del IEA seran reconegudes com a font d'informació en l'informe i se'ls donarà crèdit en qualsevol altre producte de difusió i usos secundaris que se'n derivi. Quan s'escaigui, la coautoria serà considerada.

f) Meta-avaluació i tancament de l'estudi d'avaluació

La unitat gestora validarà l'IEA i donarà per tancat l'encàrrec a les persones o equips avaluadors. Per fer-ho, valorarà en quina mesura l'IEA compleix amb els Estàndards de Qualitat d'Avaluació establerts pel CAD (OCDE/DAC, 1991) i emetrà un informe al respecte (informe de valoració de la conformitat tècnica). Aquesta valoració permetrà establir mesures de reorientació futura de la pràctica de l'avaluació que portin a una millora de la seva qualitat. En aquest exercici s'utilitzaran formats estandaritzats per a totes les avaluacions de la Generalitat per a facilitar la comparabilitat dels resultats. La part gestora de l'avaluació farà arribar l'informe d'estudi d'avaluació a totes les parts directament implicades en la gestió del component avaluat tal com estableix el capítol 4.

2.4 Gestió d'aprenentatges i establiment d'accions de millora

La gestió d'aprenentatges i establiment d'accions de millora per part de les parts implicades en l'avaluació determinarà l'impacte de l'avaluació en la millora tant de la qualitat de la política de cooperació per al desenvolupament, com de la pertinència, coherència, eficàcia, eficiència, sostenibilitat i impacte –entre d'altres criteris definits en aquestes Directrius (veure punt 1.8)- dels components avaluats que se'n deriven. La identificació, execució i seguiment de les accions de millora constituïran el resultat de l'avaluació i traduiran la voluntat i compromís de les parts implicades en fer-la operativa i útil. La DGCDHA, ACCD, departaments i organismes establiran procediments i eines que permetin transformar de manera sistemàtica els aprenentatges generats en accions de millora en el marc de la gestió orientada als resultats de desenvolupament.

Prenent en compte les consideracions de la meta-avaluació (veure apartat 2.3.1), els promotors i les promotores de l'avaluació generaran aprenentatges específics a partir de l'estudi d'avaluació. Per fer-ho, valoraran la pertinència i viabilitat de les recomanacions que s'hi identifiquen, les prioritzaran i en el cas que s'escaigui, les complementaran amb d'altres que puguin ser pertinents.

Els aprenentatges específics generaran recomanacions d'accions de millora de les parts promotores de l'avaluació cap a les parts implicades en la promoció, gestió i execució del component avaluat.

Les recomanacions d'accions de millora seran plantejades de manera clara i concisa en un informe específic en el qual s'identificarà, entre d'altres qüestions, les parts implicades a les quals van dirigides així com, si s'escau, l'horitzó temporal en què es considera necessari que aquestes hagin valorat de quina manera les poden integrar. Mitjançant els procediments establerts per la DGCDAH, l'ACCD, els departaments i organismes, aquestes recomanacions seran transmeses a les parts promotores i gestores del component avaluat. Aquestes promouran la identificació específica de millores i l'establiment de compromisos conjunts per dur-les a terme amb les parts implicades.

Les millores seran específiques, realitzables en el temps i constatables i es plasmaran en un pla d'acció que inclouran les activitats previstes per assolir-les i qui se'n responsabilitza, així com un cronograma i indicadors d'assoliment. En compliment dels objectius i principis de l'avaluació, es farà un seguiment sistemàtic de les millores incorporades en el marc dels procediments de seguiment del component avaluat.

El Consell de Cooperació al Desenvolupament i la seva Comissió de Qualitat, la Comissió Interdepartamental de Cooperació al Desenvolupament i la Comissió de Coordinació amb els Ens Locals tindran accés i seran informats dels resultats de les avaluacions així com de l'estat d'implementació i seguiment de les accions de millora resultants, d'acord amb el marc d'accés i difusió dels resultats de les avaluacions que s'estableix al capítol 4.

La DGCDAH, l'ACCD, els departaments i organismes compilaran, documentaran i donaran difusió sistemàtica dels resultats i les lliçons apreses del exercici d'avaluació. L'objectiu d'aquesta compilació serà la provisió de coneixement sobre els components estratègics, els instruments de gestió i actuacions de la política de cooperació al desenvolupament.

La DGCDAH informará el Parlament de Catalunya i els òrgans de coordinació, col·laboració i consulta de la política de cooperació al desenvolupament del grau de compliment del Pla anual d'avaluació així com dels seus resultats en termes de generació d'aprenentatges i actuacions de millora generats.

3

Sistema d'avaluació de la Generalitat de Catalunya de la política de cooperació al desenvolupament

3.1 Dualitat del sistema d'avaluació

D'acord amb la pràctica d'avaluació de les principals agències i organitzacions de cooperació al desenvolupament internacionals, la Generalitat de Catalunya es dotarà d'un sistema organitzatiu i procedimental d'avaluació que contribueixi tant a l'orientació dels continguts de la política de cooperació al desenvolupament, com a la millora del seu desplegament i execució. Aquest sistema ha de contribuir a millorar els resultats no només en termes de gestió de l'ajut oficial al desenvolupament sinó també, com a objectiu principal, en termes de millora de les condicions de vida de les persones i col·lectius destinataris de la política de cooperació al desenvolupament. El sistema d'avaluació garantirà la coordinació de l'avaluació dins de l'administració de la Generalitat de Catalunya i promourà una cultura organitzativa que valori l'avaluació com una base per a l'aprenentatge.

En coherència, es planteja l'establiment d'un sistema d'avaluació doble i interdependent:

- El sistema d'avaluació estratègica dels plantejaments i instruments de la política de cooperació al desenvolupament.
- El sistema d'avaluació operativa de les actuacions de cooperació que es deriven de la política i els seus plantejaments.

El primer alimentarà el procés de planificació i seguiment estratègics de la política de cooperació al desenvolupament i els seus instruments (plans directors, plans anuals,

estratègies país, estratègies sectorials, documents de desplegament de les modalitats i instruments, etc) que es realitza des de la Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària.

El segon enriquirà la gestió i resultats de les actuacions de cooperació al desenvolupament que tant l'ACCD com els departaments i organismes de la Generalitat de Catalunya promouen en aplicació de les Directrius estratègiques de la política de cooperació.

3.2 Sistema d'avaluació estratègica

3.2.1 Unitat d'avaluació estratègica

En aplicació del marc legal i normatiu vigent, la DGCDH es dotarà d'una unitat d'avaluació que adoptarà la forma organitzativa que es consideri més adient per al compliment de les funcions d'avaluació que li són encomanades en aquestes Directrius. Aquesta unitat d'avaluació ha de gestionar el programa d'avaluació estratègica de la Generalitat de Catalunya i gaudir d'independència alta en quant a la identificació de les prioritats d'avaluació estratègica així com l'establiment i execució del seu programa de treball.

Si bé la unitat d'avaluació estratègica ha de gaudir d'una independència alta, ha de mantenir interdependència funcional tant amb l'ACCD com amb els departaments i organismes per garantir l'orientació efectiva de l'avaluació cap a la presa de decisions.

Figura 5. Dualitat del sistema d'avaluació de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya

Les principals funcions de la unitat d'avaluació estratègica seran:

- a) Elaborar i revisar periòdicament les Directrius d'avaluació de la cooperació per al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya així com els instruments que se'n deriven, i garantir que l'avaluació esdevé una pràctica adaptativa als avenços de plantejament de la política de cooperació al desenvolupament.
- b) Participar en l'elaboració del Pla director de cooperació al desenvolupament i dels seus instruments de desplegament pel que fa a l'àmbit de l'avaluació estratègica.
- c) Elaborar la proposta de programa i pressupost anual d'activitats vinculades a l'avaluació estratègica com a part del Pla anual d'avaluació (PAAV) (vegeu punt 2.1.1).
- d) Avaluar els Plans anuals d'avaluació i valorar els progressos de les avaluacions conduïdes.
- e) Establir els procediments per a l'avaluació estratègica d'actuacions de cooperació al desenvolupament.
- f) Promoure l'harmonització dels processos i instruments d'avaluació de la DGCGDAH, de l'ACCD i dels departaments i organismes de la Generalitat.
- g) Gestionar el procés d'avaluació estratègica de components.
- h) Participar en la realització d'estudis d'avaluació en el marc de les avaluacions estratègiques per a possibilitar l'aprenentatge institucional.
- i) Participar en avaluacions conjuntes liderades amb altres agències i organismes de cooperació i pels països socis.
- j) Valorar la qualitat de les avaluacions estratègiques dutes a terme amb relació als estàndards internacionals d'avaluació.
- k) Promoure i valorar la incorporació dels aprenentatges de les avaluacions estratègiques.
- l) Generar i identificar bones pràctiques en l'àmbit de l'avaluació.
- m) Difondre les lliçons apreses de l'avaluació estratègica i promoure la seva compilació sistemàtica.
- n) Establir les Directrius i emprendre accions, juntament amb l'ACCD i els departaments i organismes de la Generalitat, per fomentar la cultura de l'avaluació entre els agents de la cooperació catalana i els països socis.
- o) Promoure processos d'innovació en l'àmbit de l'avaluació tant a Catalunya com als països socis.
- p) Participar en xarxes d'avaluació i intercanvis amb donants i països socis i fer el seguiment dels processos i estàndards internacionals en relació amb l'avaluació.
- q) Acompanyar els programes d'avaluació de l'execució de l'ACCD i dels departaments i vetllar per la seva qualitat i coordinació.
- r) Col·laborar amb els àmbits de la planificació i el seguiment estratègics de la DGCGDAH pel que fa als vincles i interdependències entre aquestes funcions i l'avaluació estratègica.

s) Assegurar la incorporació de la perspectiva de gènere en les funcions i activitats vinculades a l'avaluació estratègica en col·laboració / o amb l'assessorament de l'àrea de gènere, així com els altres dos objectius transversals a mesura que aquests es despleguin.

3.2.2 Tipologies d'avaluacions i paràmetres d'execució

Les avaluacions que s'integrin en el programa d'avaluacions estratègiques seran, principalment, les relatives a:

- Components doctrinals de la política de cooperació: valors, principis, etc.
- Plans i instruments programàtics (plans directores, plans anuals, estratègies sectorials/ país/ modalitats/instruments, etc).
- Components amb relació als objectius sectorials, estratègics i transversals.
- Components amb relació als països socis o àmbits geogràfics específics.
- Modalitats i instruments de cooperació.
- Institucions o organitzacions.
- Qualsevol altra que es pugui considerar estratègica en la política de cooperació al desenvolupament.

La DGCDH, a través de la unitat amb funcions d'avaluació estratègica durà a terme un mínim de 3 avaluacions per any d'alguna de les tipologies descrites, que tendirà a incrementar-se gradualment en funció de l'increment de recursos i capacitats disponibles. Aquestes es podran portar a terme externament, internament o mitjançant fórmules mixtes, depenent dels objectius principals de l'avaluació i de la importància relativa en cada cas de la rendició de comptes i l'aprenentatge institucional. La DGCDH també podrà promoure l'avaluació conjunta estratègica amb altres donants i països socis donant compliment als principis de l'agenda d'eficàcia de l'ajut.

Addicionalment, també s'avaluaran els resultats del Pla anual d'avaluació així com la qualitat de les avaluacions estratègiques realitzades. En aquests sentit, totes les avaluacions estratègiques comptaran amb una anàlisi final de la qualitat o meta-avaluació de l'estudi d'avaluació que inclouran els estàndards de qualitat del CAD (vegeu punt 2.3).

3.3 Sistema d'avaluació operativa

3.3.1 Bases del programa d'avaluació de l'ACCD

a) Unitat d'avaluació

L'ACCD es dotarà d'una unitat d'avaluació que adoptarà la forma organitzativa que es consideri més adient per al compliment de les funcions d'avaluació que li són encomanades en aquestes Directrius, així com d'interlocutors específics d'avaluació dins de les àrees gestores de les actuacions. Aquesta unitat serà independent (programa de treball i recursos) del cos d'execució de l'ACCD i es coordinarà amb la Direcció, que prendrà les decisions sobre possibles reorientacions, amb les àrees amb funcions de gestió de les actuacions i amb la unitat d'avaluació estratègica de la DGCDAAH, amb qui també col·laborarà.

Les principals funcions d'aquesta unitat en l'àmbit de l'avaluació seran:

- a) Participar en l'elaboració del Pla director de cooperació al desenvolupament i dels seus instruments de desplegament pel que fa a l'àmbit de l'avaluació operativa.
- b) Elaborar la proposta de programa i pressupost anual d'activitats vinculades a l'avaluació de l'ACCD com a part del Pla anual d'avaluació (PAAV) (vegeu punt 2.1.1). El programa anual d'avaluació formarà part dels instruments de millora de la qualitat de l'ACCD.
- c) Fer el seguiment del programa anual d'avaluació de l'ACCD i valorar-ne els resultats.
- d) Establir els procediments interns de l'ACCD per dur a terme l'avaluació i valorar-ne l'adequació i la qualitat.
- e) Col·laborar amb la DGCDAAH, els departaments i organismes de la Generalitat en l'harmonització de processos i instruments d'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament.
- f) Gestionar el procés d'avaluació d'actuacions d'interès per a l'ACCD.
- g) Participar en la realització d'estudis d'avaluació per a possibilitar l'extracció d'aprenentatges.
- h) Participar en avaluacions conjuntes liderades amb altres agències i organismes de cooperació i pels països socis.
- i) Valorar la qualitat de les avaluacions dutes a terme amb relació als estàndards internacionals d'avaluació.
- j) Promoure i valorar la incorporació dels aprenentatges de l'avaluació.
- k) Generar i identificar bones pràctiques en l'àmbit de l'avaluació.
- l) Informar i difondre els resultats de l'avaluació.
- m) Donar suport metodològic a l'àmbit de cooperació per a la integració dels aspectes avaluatius en la gestió de les actuacions (fases d'identificació, valoració, seguiment i tancament).
- n) Contribuir a l'establiment i integració de paràmetres d'avaluació en la normativa reguladora de les subvencions.
- o) Acompanyar els agents de la cooperació catalana en el compliment dels requeriments d'avaluació de l'ACCD.
- p) Fomentar la cultura de l'avaluació i les capacitats en procediments d'avaluació i metodologies a l'ACCD i entre els agents de la cooperació catalana i els països socis.
- q) Promoure processos d'innovació en l'àmbit de l'avaluació tant a Catalunya com als països socis.
- r) Participar en xarxes d'avaluació i intercanvis amb donants i països socis i fer el seguiment dels processos i estàndards internacionals en relació amb l'avaluació.
- s) Coordinar-se i col·laborar amb la Unitat d'Avaluació Estratègica en les avaluacions estratègiques que aquesta realitzi.

- t) Proveir informació i establir sinèrgies per a la millora contínua en el sistema de gestió de la qualitat de l'ACCD.
- u) Assegurar la incorporació de la perspectiva de gènere en les funcions i activitats vinculades a l'avaluació operativa en col·laboració o amb l'assessorament de l'àrea de gènere, així com els altres dos objectius transversals quan aquests es despleguin.

b) Tipologies d'avaluacions i paràmetres d'execució

Les avaluacions que s'integren en el programa d'avaluacions de l'ACCD seran, principalment, les següents:

- Plans, programes i instruments operatius propis de l'ACCD (Programes operatius, documents programàtics de desplegament d'estratègies, convocatòries de subvencions, etc.).
- Actuacions anuals o plurianuals subvencionades per l'ACCD.
- Conjunt d'actuacions subvencionades per l'ACCD que guarden relació pel que fa els seus objectius, l'instrument de cooperació, l'instrument de subvenció, la modalitat, els agents implicats i/o l'àmbit geogràfic.
- Qualsevol altra que es pugui considerar d'interès per a la millora de les funcions de l'ACCD.

L'ACCD, a través de la unitat d'avaluació operativa, durà a terme un mínim d'una avaluació per àrea executiva i any d'alguna de les tipologies descrites. Amb l'objectiu d'enfortir la fiabilitat de l'avaluació, el número total d'actuacions avaluades per l'ACCD tendirà a incrementar-se gradualment en funció de l'increment de recursos i capacitats disponibles.

Amb relació a la fase de gestió del component a avaluar, aquestes avaluacions podran ser prèvies, intermèdies, simultànies, de resultats o d'impacte. Aquestes es podran dur a terme externament, internament o mitjançant fórmules mixtes depenent dels objectius principals de l'avaluació i de la importància relativa en cada cas de la rendició de comptes i l'aprenentatge institucional.

L'ACCD establirà en instruments normatius pertinents (reglaments, bases, convenis, etc) els requeriments dels agents subvencionats de realització i presentació d'avaluacions d'acord amb la normativa de subvencions vigent i els principis d'avaluació d'aquestes Directrius.

Adicionalment l'ACCD avaluarà els resultats del programa anual d'avaluació de l'ACCD així com la qualitat de les avaluacions que es realitzin. En aquest sentit, l'ACCD promourà una anàlisi final de fiabilitat o meta-avaluació dels estudis d'avaluació independents que inclouran els estàndards de qualitat del CAD (vegeu punt 2.3).

3.3.2 Directrius dels programes d'avaluació dels departaments i organismes de la Generalitat de Catalunya

a) Funció d'avaluació

Els departaments i organismes de la Generalitat de Catalunya que promoguin i gestionin actuacions de cooperació al desenvolupament desplegaran programes d'avaluació d'aquestes de manera progressiva en funció de les seves capacitats tècniques, organitzatives i econòmiques i utilitzant, en el cas que s'escaigui, els recursos especialitzats en l'àmbit de l'avaluació dels que disposin. L'objectiu d'aquests programes d'avaluació serà millorar la qualitat de les actuacions de cooperació al desenvolupament que es promoguin des dels departaments i organismes de la Generalitat de Catalunya. L'articulació d'aquests programes partirà de les premisses bàsiques que s'estableixen en aquest document de Directrius d'avaluació.

En la mesura dels diferents graus d'articulació de la funció d'avaluació, les principals funcions dels departaments i organismes en aquest àmbit seran:

- a) Participar en l'elaboració del Pla director de cooperació al desenvolupament i dels seus instruments de desplegament pel que fa a l'àmbit de l'avaluació operativa.
- b) Elaborar la proposta de programa i pressupost anual d'activitats vinculades a l'avaluació de la cooperació al desenvolupament del departament com a part del Pla anual d'avaluació (PAAV) (vegeu punt 2.1.1).
- c) Establir els procediments interns per dur a terme l'avaluació.
- d) Col·laborar amb la DGCDAAH l'ACCD en l'harmonització de processos i instruments d'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament.
- e) Establir els procediments interns per a la integració dels aspectes avaluatius en el cicle de gestió de les actuacions (fases d'identificació, valoració, seguiment i tancament).
- f) Gestionar el procés d'avaluació d'actuacions d'interès especial per als departaments.
- g) Participar en la realització d'estudis d'avaluació per a possibilitar l'aprenentatge institucional.
- h) Participar en avaluacions conjuntes liderades amb altres agències i organismes de cooperació i pels països socis.
- i) Valorar la qualitat de les avaluacions dutes a terme amb relació als estàndards internacionals d'avaluació.
- j) Promoure la incorporació dels aprenentatges de les avaluacions.
- k) Generar i identificar bones pràctiques en l'àmbit de l'avaluació.
- l) Promoure processos d'innovació en l'àmbit de l'avaluació tant a Catalunya com als països socis.
- m) Participar en xarxes d'avaluació i intercanvis amb donants i països socis i fer el seguiment dels processos i estàndards internacionals en relació amb l'avaluació.
- n) Informar i difondre els resultats de l'avaluació.
- o) Si escau, donar suport i col·laborar amb la unitat d'avaluació de la DGCDAAH i la unitat amb funcions d'avaluació de l'ACCD en les avaluacions estratègiques i d'especial interès en els àmbits d'expertesa dels departaments.
- p) Coordinar-se i col·laborar amb la unitat d'avaluació de la DGCDAAH per dur a terme avaluacions estratègiques i amb la unitat d'avaluació de l'ACCD per dur a terme avaluacions operatives.
- q) Assegurar la incorporació de la perspectiva de gènere en les funcions i activitats d'aquest àmbit de l'avaluació així com els altres dos objectius transversals quan aquests es despleguin.

b) Tipologies d'avaluacions i paràmetres d'execució

Els departaments i organismes de la Generalitat de Catalunya podran dur a terme els següents tipus d'avaluacions:

- Plans i instruments programàtics i operatius propis dels departaments.
- Institucions o organitzacions.
- Avaluació prèvia, intermèdia, simultània, de resultats o d'impacte d'actuacions concretes.
- Conjunt d'actuacions promogudes pels departaments amb relació als objectius, instruments, modalitats, agents i/o àmbits geogràfics específics.
- Qualsevol altra que es pugui considerar d'interès per a la millora de les funcions dels departaments.

Els programes d'avaluació en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament que despleguin els departaments i organismes de la Generalitat definiran els paràmetres d'execució de les avaluacions, tenint en compte les polítiques pròpies i de la Generalitat sobre avaluació, el que estableixen aquestes Directrius d'avaluació, el criteri de cobertura de l'avaluació en relació amb les actuacions de cooperació al desenvolupament promogudes, així com el que preveu la normativa vigent de subvencions per a les avaluacions que hagin de realitzar les entitats subvencionades.

Igual que per la DGCDHAH i l'ACCD, totes les avaluacions d'actuacions de cooperació al desenvolupament realitzades pels departaments hauran de comptar amb una anàlisi final de la qualitat de l'estudi d'avaluació que inclouran els estàndards de qualitat del CAD (CAD/OCDE, 1998) (vegeu punt 2.3).

3.4. Mecanismes de coordinació entre els diferents sistemes d'avaluació

Amb l'objectiu de garantir la coherència i l'harmonització de l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya, així com de promoure l'establiment de sinèrgies i d'aprenentatges mutus, s'establiran els espais i els mecanismes de coordinació que es considerin més adequats entre el sistema d'avaluació estratègica promogut per la DGCDHAH i el sistema d'avaluació operativa promogut per l'ACCD i, si escau, els departaments i organismes de la Generalitat de Catalunya.

La responsabilitat d'impulsar la coordinació correspondrà, pel seu mandat, a la DGCDHAH, que serà qui s'encarregarà d'iniciar el procés de definició dels espais i mecanismes esmentats, així com de vetllar pel funcionament del sistema de coordinació establert.

Els mecanismes de coordinació podran incloure, entre d'altres, la realització de reunions anuals de planificació, les trobades periòdiques de coordinació i seguiment del pla anual d'avaluació, la creació d'espais ad-hoc per a qüestions concretes, etc.

Així mateix, en el cas de les avaluacions de conjunts d'actuacions operatives que, pel seu abast, siguin rellevants a nivell estratègic, es crearà una comissió de gestió conjunta en què hi participaran la unitat d'avaluació operativa implicada i la unitat d'avaluació estratègica de la DGCDHAH.

Accés i difusió de la informació del cicle de l'avaluació

El procés d'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament genera una sèrie de resultats i productes associats que van des dels Plans anuals d'avaluació als informes d'aprenentatge i recomanacions de les avaluacions. Les Directrius d'avaluació avancen els principals paràmetres d'accés i difusió a aquesta informació tenint en compte allò que estableixen els principis rectors de l'avaluació despleats al capítol 1, els principis de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya i el marc legal i normatiu aplicable. En el cas d'avaluacions que la DGCDAH, ACCD i departaments de la Generalitat de Catalunya promoguin conjuntament amb altres governs, agències i agents, els mecanismes de difusió dels resultats de les avaluacions s'acordaran conjuntament tot vetllant per la coherència d'aquests amb els règim de difusió de resultat que estableixen les Directrius.

4.1 Consideracions generals

En aplicació dels principis de transparència i utilitat, la Generalitat de Catalunya promourà l'accés i la difusió dels resultats i dels productes generats en el marc de l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament. Aquest accés i difusió es realitzarà amb els objectius de fomentar la rendició de comptes davant de la ciutadania tant del Nord com del Sud i facilitar l'aprenentatge dels actors de la cooperació al desenvolupament i del desenvolupament. Alhora, aquesta difusió contribuirà a enfortir la credibilitat i l'apropiació del procés per part d'aquests.

Addicionalment, l'accés i la difusió dels diferents resultats i productes avaluatius contribuirà a millorar la coherència de polítiques en termes de millora de la coordinació entre actors de la cooperació al desenvolupament, així com pel que fa a la promoció d'un abordatge més estratègic i integral dels resultats i aprenentatges obtinguts.

En relació amb el principi d'ètica, l'accés i la difusió de productes i resultats de les avaluacions suposa un exercici de respecte cap als actors de la cooperació i les persones destinatàries de les actuacions. En aquest sentit, la difusió que la Generalitat de Catalunya realitzi dels resultats, aprenentatges i productes de l'avaluació de la cooperació al desenvolupament, aquesta garantirà un accés equitatiu dels actors de la cooperació i de la ciutadania tant del Nord com del Sud a aquests. En el cas d'avaluacions concretes, durant el cicle d'aquestes, s'identificaran els grups socials i agents pels quals els resultats de l'avaluació poden resultar d'especial interès.

Seguint el mateix principi d'ètica, a l'hora de planificar la difusió dels resultats, els agents promotors de l'avaluació valoraran els danys i perjudicis potencials que poden ocasionar tant als destinataris i destinatàries del component avaluat com als actors implicats en la gestió de l'avaluació. Els equips promotors preveuran mesures que garanteixin la prevenció d'aquests danys, i en el cas que no sigui possible prevenir-los, replantejaran l'adequació dels mecanismes de difusió previstos. Al mateix temps, la difusió dels resultats respectarà la confidencialitat de les persones participants en l'avaluació.

En relació amb el principi d'utilitat, la difusió dels productes i resultats de les avaluacions implica la contribució d'aquestes al procés de presa de decisions i, per tant, de millora del següent cicle de planificació. Així, la planificació programàtica i econòmica de l'avaluació assegurarà el temps i els recursos econòmics necessaris per realitzar la difusió dels resultats de l'avaluació de manera que sigui útil. D'altra banda, els requeriments i condicions relatives a la difusió dels resultats de l'avaluació quedaran recollides tant en els Termes de Referència com en les condicions contractuals, en el cas d'estudis d'avaluació realitzats externament.

Finalment, l'accés i difusió de la informació de l'avaluació està subjecte al marc legal i normatiu següent:

- La Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català que estableix que els documents produïts o rebuts en l'exercici de les funcions i com a conseqüència de l'activitat política i administrativa per la Generalitat, pels ens locals i per les entitats autònomes, les empreses públiques i les altres entitats que en depenen integren, entre d'altres, el patrimoni documental de Catalunya.
- La Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents.
- Decret 13/2008, de 22 de gener, sobre accés, avaluació i tria de documents.
- Decret 76/1996, de 5 de març, pel qual es regula el sistema general de gestió de la documentació administrativa i l'organització dels arxius de la Generalitat de Catalunya.
- La Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.
- Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya.

4.2 Règim d'accés als productes de l'avaluació

Si bé els resultats de totes les avaluacions han de ser accessibles a la ciutadania del Nord i del Sud, s'identifiquen tres tipus de règim d'accés a la documentació segons la tipologia de productes vinculats a tot el cicle de l'avaluació:

Accés obert: tots els ciutadans i ciutadanes del Nord i del Sud poden accedir i utilitzar la informació continguda en el document en qüestió sempre que no es tergiversi malintencionadament el sentit dels continguts i es faci esment a les fonts d'informació d'aquests.

Accés regulat: l'accés i ús dels productes de l'avaluació per part dels destinataris, les destinatàries i actors implicats en la gestió dels components estarà regulat pel règim establert per la normativa d'arxius i gestió documental citada anteriorment.

Accés restringit: l'accés i ús dels productes serà restringit a l'ús intern per part de l'agent promotor de l'avaluació i estarà regulat pel règim establert per la normativa d'arxius i gestió documental citada anteriorment.

Les premisses que s'estableixen, a banda del marc legal vigent, per decidir el règim d'accés regulat i restringit dels diferents productes vinculats al cicle de l'avaluació són:

- Dret de protecció de les dades i informació confidencial de les persones participants en l'avaluació.
- Valoració, per part de les entitats promotores de l'avaluació de la Generalitat, dels possibles riscos i perjudicis greus per als col·lectius, organismes, i actors implicats en la promoció, gestió o execució dels components avaluats.
- Característiques del producte en qüestió i funció en el cicle de l'avaluació.

Els principals productes de l'avaluació, les seves principals característiques i el seu règim d'accés són:

a) Programa anual d'avaluació (PAAV)

El Programa anual d'avaluació és el document programàtic de les actuacions i activitats d'avaluació que la DGCDH, l'ACCD i els departaments de la Generalitat de Catalunya promouran al llarg del any. El PAAV forma part del Pla anual de cooperació al desenvolupament i té un règim d'accés obert. El seu principal mitjà de difusió és el web.

b) Termes de referència (TdR)

Els Termes de referència són el document que planteja els objectius, característiques, preguntes, requeriments metodològics, recursos necessaris i productes esperats de l'avaluació (veure punt 2.2.1). Es tractarà del document que guiarà la pràctica de l'avaluació. Els TdR tenen un règim d'accés obert. El seu principal mitjà de difusió és el web.

c) Informe d'estudi d'avaluació (IEA)

L'informe d'estudi d'avaluació és el principal producte de l'avaluació. Recull els plantejaments de l'avaluació, les preguntes d'avaluació, les evidències en la seva resposta i una formulació de conclusions, recomanacions i lliçons apreses.

L'IEA té un règim d'accés regulat que permet l'accés i l'ús d'aquest a les parts implicades en el component avaluat: parts promotores, gestores, executores, destinatàries i altres que s'escaiguin. A més, si l'anàlisi de la fiabilitat i consistència de l'informe resulta satisfactòria i l'informe no conté dades de caràcter personal i confidencial subjectes a protecció, ni és susceptible de generar riscos i perjudicis greus que en desaconsellin la difusió, el règim d'accés al document podrà esdevenir obert.

Els mecanismes principals de difusió poden ser el web, publicació, presentacions i tallers de difusió. L'esborrany i informes intermitjos per a l'elaboració de l'IEA tenen un règim restringit per tractar-se de documents de treball intern.

d) Resum

Un resum de les principals característiques, conclusions, recomanacions i lliçons apreses de l'avaluació acompanyarà l'IEA. El resum té un règim d'accés obert en el cas que la meta-avaluació (avaluació de l'avaluació) sigui satisfactòria. Els mecanismes principals de difusió poden ser el web, publicació, presentacions i tallers de difusió.

e) Fitxa CAD

La fitxa CAD constitueix una referència de les característiques i resultats de l'avaluació segons els criteris del CAD. Acompanyarà l'IEA i tindrà un règim d'accés obert. Els mecanismes principals de difusió poden ser el web, publicació, presentacions i tallers de difusió.

f) Fitxa de meta-avaluació i informe de valoració de la conformitat tècnica

La fitxa de meta-avaluació i l'informe de valoració de la conformitat tècnica recullen la valoració de la mesura en què l'IEA compleix amb els estàndards de qualitat dels informes d'estudis d'avaluació establerts pel CAD. El règim d'accés d'aquests documents serà restringit.

g) Informe d'aprenentatges i recomanacions de l'avaluació (IAR)

L'Informe d'aprenentatges i recomanacions de l'avaluació constituirà el recull de requeriments de millora que la unitat gestora de l'avaluació realitzarà a les parts implicades en la gestió del component avaluat. Es tractarà d'un document que podrà tenir parts amb règim d'accés restringit i d'altres amb un règim regulat.

h) Pla d'incorporació d'aprenentatges i recomanacions de l'avaluació

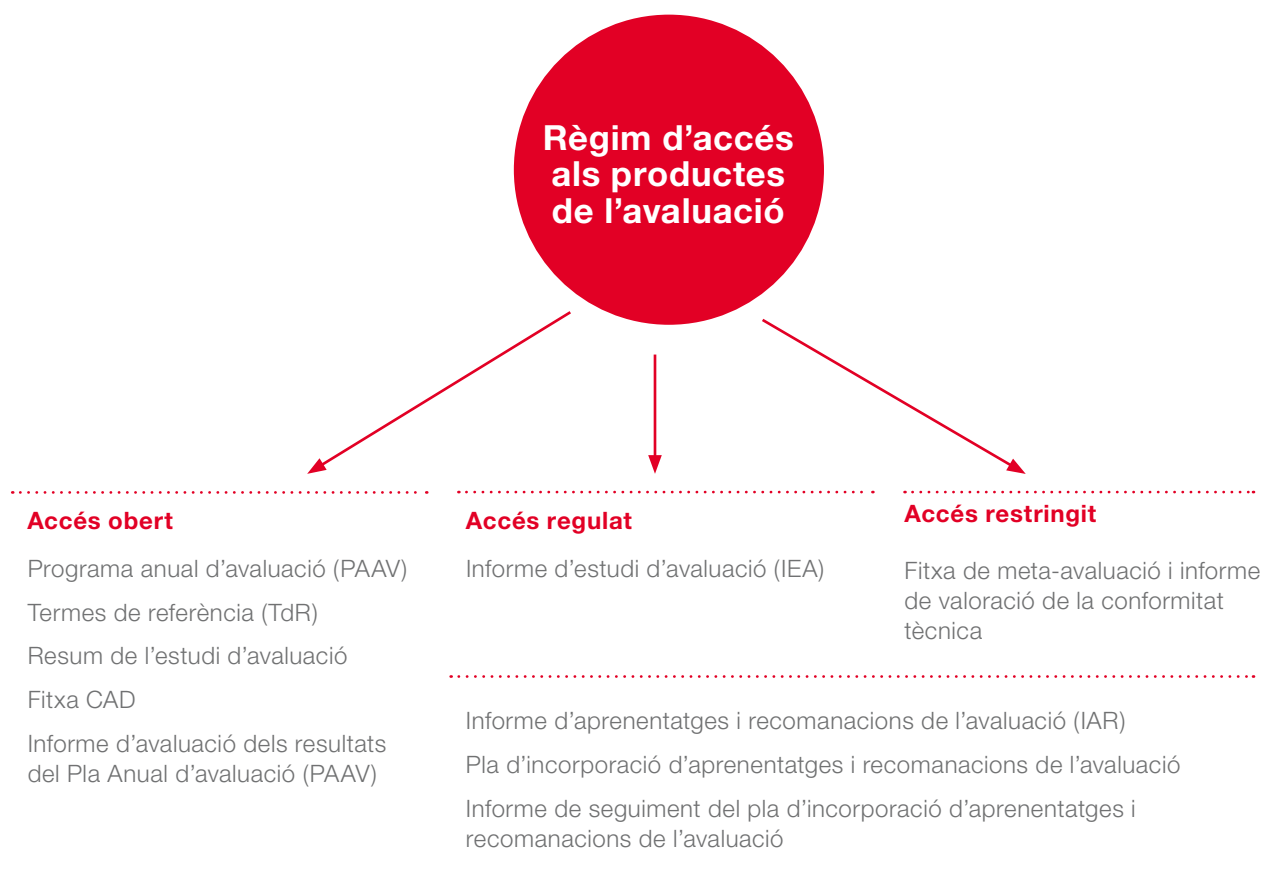
Pla que inclou totes les accions amb cronograma i responsables de com s'incorporaran, al cicle de planificació, les recomanacions i aprenentatges sorgides del IAR. Es tractarà d'un document que podrà tenir parts amb règim d'accés restringit i d'altres amb un règim regulat.

i) Informe de seguiment del Pla d'incorporació d'aprenentatges i recomanacions de l'avaluació.

Informe que recull el procés de seguiment de la incorporació dels aprenentatges i recomanacions sorgides de l'avaluació. Es tractarà d'un document que podrà tenir parts amb règim d'accés restringit i d'altres amb un règim regulat.

Figura 6. Regim d'accés a la informació dels productes de l'avaluació de la política de cooperació de la Generalitat de Catalunya

j) Informe d'avaluació dels resultats del Pla anual d'avaluació (PAAV)

L'informe d'avaluació dels resultats del Pla anual d'avaluació recull les valoracions tant del grau de compliment del PAAV com dels principals resultats en termes de generació i incorporació d'aprenentatges. Es tractarà d'un document d'accés obert. Els mecanismes principals de difusió poden ser el web, publicació, presentacions i tallers de difusió.

Els equips promotors i el comitè de gestió de l'avaluació garantirán que els principals productes de l'avaluació amb règim d'accés obert estiguin fàcilment disponibles per a la seva consulta. Alguns dels mitjans i espais que s'utilitzaran per a la seva difusió, en funció del públic/agent destinatari seran: la pàgina web de la cooperació catalana, la informació periòdica als òrgans de coordinació, col·laboració i consulta previstos a la Llei de cooperació al desenvolupament, la informació als organismes internacionals d'avaluació (CAD, Acció Humanitària, xarxes i congressos d'avaluació. etc), la presentació en espais de debat i enfortiment de l'avaluació (societats

d'avaluació, etc), la publicació d'inventaris d'avaluacions disponibles, el traspàs dels resultats de l'avaluació als organismes i agències dels països socis per a la seva difusió i publicació, etc.

D'altra banda, la part gestora de l'avaluació garantirà l'adequació dels formats i mitjans de difusió a les característiques dels grups socials i actors a qui van destinats els resultats de l'avaluació. Es considerarà l'elaboració de productes de comunicació específics adaptats a la llengua, llenguatge i cultura del públic a qui vagin destinats (fulletons, documentals digitals, pòsters, presentacions orals, activitats d'intercanvi Sud-Sud, tallers, cursos de formació, etc). En el cas de l'elaboració de materials audiovisuals i impresos es tindrà en compte poder-los testar o validar prèviament amb el públic al que vagin destinats, per tal de garantir que siguin assequibles i comprensibles per aquests i poder-los readaptar, si escau. En qualsevol cas, es vetllarà per un ús no sexista ni androcèntric dels llenguatges utilitzats. D'aquesta manera, s'assegura que els productes siguin comprensibles pels seus destinataris i, alhora, s'eviten despeses innecessàries.

A large, bold, white number '5' is centered on a red background. The background features a halftone dot pattern, which is a grid of small dots of varying sizes and densities, creating a textured effect. The number '5' is composed of solid white space, with a circular cutout in the lower right portion. The overall composition is simple and graphic.

5

Promoció de la cultura de l'avaluació

La promoció de la cultura de l'avaluació entre els actors de la cooperació al desenvolupament a Catalunya i els actors de desenvolupament al Sud és fonamental perquè aquests s'apropiïn de la importància dels processos avaluatius com a generadors d'aprenentatges i, en darrer terme, per a la millora de la qualitat de les polítiques i de la seva contribució al desenvolupament humà sostenible. La Generalitat de Catalunya contribuirà a l'enfortiment de la cultura de l'avaluació entre els agents de la cooperació al desenvolupament i les persones i els col·lectius dels països socis en els següents àmbits estratègics:

- La sensibilització sobre la importància de l'avaluació i de la participació en aquesta.
- L'enfortiment de les capacitats en avaluació tant de les persones i agents destinataris, com dels actors implicats en la gestió de les actuacions, professionals de l'avaluació i personal de la DGCDAH, ACCD i departaments de la Generalitat de la Catalunya.
- La millora i innovació dels enfocaments i metodologies d'avaluació.
- La participació i contribució als espais de debat i generació de coneixement entorn de l'avaluació.

5.1 Sensibilització sobre la importància de l'avaluació i de la participació en aquesta.

La promoció de la cultura de l'avaluació passarà, en primera instància, per sensibilitzar els actors de la cooperació al desenvolupament a Catalunya i els actors de desenvolupament al Sud sobre la importància de l'avaluació com a procés de generació d'aprenentatges, de millora de capacitats i d'apoderament, així com de la importància de la seva participació en els processos avaluatius. En el cas dels col·lectius destinataris de la política de cooperació, la sensibilització comportarà la clarificació del seu rol, drets i deures, alhora que es crearan els mitjans i condicions perquè la seva participació es doni en situació d'igualtat amb la resta de les parts. Alguns àmbits en què l'agent promotor, gestor i avaluador ha de garantir la igualtat de condicions són l'accés a la informació sobre l'actuació, i l'avaluació i la capacitat d'incidència en el procés d'avaluació.

5.2 Enfortiment de capacitats

L'enfortiment de les capacitats en avaluació dels agents de la cooperació contribuirà a la millora de la qualitat de les avaluacions i, addicionalment, a l'apoderament dels agents en el procés d'avaluació. L'enfortiment de les capacitats partirà d'un inventari i diagnòstic previ de les capacitats, coneixements i recursos específics d'avaluació ja existents entre els agents de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat i els actors de desenvolupament amb els quals aquesta treballa.

A partir d'aquest diagnòstic, la Generalitat promourà activitats formatives específiques en l'àmbit de l'avaluació i facilitarà l'accés dels agents a recursos d'avaluació ja existents. Aquest doble plantejament enfortirà les capacitats dels agents en el cicle de les avaluacions, destacant, entre d'altres, els següents aspectes: elaboració dels TdR, definició i gestió d'indicadors, metodologies de recerca-acció participatives, integració de l'equitat de gènere, dels drets humans, la governança democràtica i l'enfortiment del teixit social, i de la sostenibilitat en l'avaluació, etc. Les activitats formatives, que poden consistir en cursos, monogràfics, cicles, tallers i conferències, entre d'altres, hauran d'incentivar la pràctica de l'avaluació i l'extracció d'aprenentatges. Pel que fa a la facilitació a l'accés a recursos ja existents d'avaluació, s'establirà un banc de recursos en avaluació, l'accés al qual serà permanent, obert i gratuït, a la vegada que es fomentarà la contribució lliure dels agents amb nous recursos. Tant en un plantejament com en l'altre es promourà l'intercanvi de capacitats i coneixements del Sud cap al Sud, entre el Sud i el Nord i entre els agents a Catalunya i aquests i d'altres agents del Nord.

D'altra banda, considerant que la fiabilitat i consistència dels estudis d'avaluació depenen de les capacitats i coneixements específics dels equips avaluadors, la Generalitat impulsarà l'enfortiment de les capacitats de les parts avaluadores i, conseqüentment, l'articulació d'una diversitat d'opcions formatives específicament en l'àmbit dels enfocaments i metodologies d'avaluació. La diversitat d'opcions estarà orientada a satisfer l'heterogeneïtat de necessitats dels agents avaluadors, inclosa la definició i gestió de sistemes d'indicadors i metodologies participatives. Així mateix, es promourà la formació sobre la integració dels objectius transversals en els processos avaluatius, fent especial èmfasi a la perspectiva de gènere. Partint de la necessitat de conèixer prèviament l'estat de l'oferta formativa a Catalunya i en l'àmbit internacional, resultarà necessari promoure tant activitats formatives específicament en avaluació que complementin la formació específica dels agents avaluadors com l'enfortiment dels mòduls d'avaluació en els cursos, diplomatures i post-graus de cooperació al desenvolupament ja existents.

Finalment, per garantir una gestió eficaç i eficient de l'avaluació, es garantirà la formació continuada de les persones amb tasques assignades d'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament i actuacions que se'n deriven dins la DGCDAAH, l'ACCD, els departaments i organismes de la Generalitat. Aquesta formació partirà d'una detecció prèvia de necessitats en base a les competències i coneixements necessaris per a la gestió i la realització d'avaluacions.

5.3 Millora i innovació dels enfocaments i metodologies d'avaluació

La política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya promourà la millora i la innovació dels enfocaments i metodologies d'avaluació enfortint tres àmbits diferenciats:

- La compilació i difusió de bones pràctiques en avaluació.
- La recerca en avaluació i recerca-acció participativa.
- La promoció de processos d'autoaprenentatge social.

Pel que fa a la compilació i difusió de bones pràctiques en avaluació, es possibilitarà i facilitarà la sistematització de la informació resultant de la valoració final dels processos d'avaluació incloent les lliçons i aprenentatges que se'n generin. La identificació de bones pràctiques en l'àmbit de l'avaluació permetrà la millora contínua del sistema d'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa a la recerca en avaluació i en recerca-acció participativa, es promourà l'establiment de marcs de treball conjunts tant amb les universitats de Catalunya com amb les dels països socis, així com altres agents socials. Aquests marcs de treball afavoriran la recerca, millora i innovació en la pràctica de l'avaluació, especialment la d'impacte, en el conjunt d'àmbits que configuren el desenvolupament humà, aprofundint en l'aplicació de metodologies com ara, entre d'altres, l'anàlisi del discurs, l'anàlisi institucional, l'anàlisi estadístic, l'anàlisi multi-criteri, l'anàlisi cost-benefici i l'anàlisi cost-eficàcia. Addicionalment, s'afavoriran treballs que millorin tant la integració inter-disciplinària de les metodologies d'avaluació com la seva aplicabilitat i orientació a l'avaluació transformadora.

La recerca en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament, i específicament en la pràctica de l'avaluació, afavorirà l'establiment de xarxes que apleguin universitats i centres de recerca tant dels països socis com de Catalunya, així com marcs de col·laboració entre les universitats i els actors de la cooperació per a la construcció d'eines i instruments orientats a la presa de decisions. En el marc d'una vocació de servei a les persones destinatàries de la cooperació, aquests xarxes possibilitaran la identificació d'interessos de recerca i innovació conjunta, així com l'intercanvi de recursos i coneixements entre les parts implicades.

Tenint en compte que la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya vol contribuir a la multiplicació dels esforços del Sud en l'articulació d'un desenvolupament humà, sostenible i equitatiu, l'enfortiment de capacitats promourà processos endògens d'autoaprenentatge social i d'innovació amb relació a l'avaluació. En aquest marc es crearan oportunitats i facilitaràn processos de reflexió oberta i compartida entre les persones i els col·lectius destinataris i agents que participin en l'avaluació en els quals es difuminin els rols de formador i de receptor de la formació. Aquests processos possibilitaran la construcció del nou coneixement sobre la pràctica de l'avaluació a partir de l'intercanvi d'experiències i la reflexió conjunta entre persones amb diferents trajectòries i característiques socials, culturals i cognitives.

5.4 Participació i contribució als espais de debat i generació de coneixement entorn de l'avaluació

Com a part de la promoció de la cultura de l'avaluació, la DGCDAAH, l'ACCD, els departaments i organismes, així com els agents de la cooperació, generaran informació i coneixement i cercaran l'establiment de sinèrgies col·laboratives en l'àmbit de l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament a través de la participació en:

- Els debats, reunions, tallers, conferències, cimera oficials i fòrums d'organitzacions i/o xarxes socials que estiguin vinculades a l'avaluació, la qualitat de l'ajut i resta d'àmbits relacionats.
- Les xarxes i associacions professionals en l'àmbit de l'avaluació, com ara les societats internacionals d'avaluació.

6

Recursos humans i econòmics i capacitats institucionals pel desplegament de les Directrius d'avaluació

L'administració de la Generalitat es dotarà de les capacitats institucionals i dels recursos humans i econòmics necessaris per al desplegament de l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament d'acord amb el que estableixen aquestes Directrius.

Això comportarà la creació de les unitats d'avaluació previstes a la DGCDAAH i a l'ACCD i, si escau, de programes d'avaluació als departaments i organismes de la Generalitat actius en cooperació al desenvolupament, i la seva dotació progressiva de recursos humans, materials i econòmics suficients per a promoure, gestionar i realitzar l'avaluació complint amb els seus principis i objectius.

6.1 Capacitats institucionals

L'establiment del sistema d'avaluació doble de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya que proposen aquestes Directrius, se sustenta en l'existència d'estructures organitzatives amb funcions d'avaluació estratègica i operativa, respectivament, a la DGCDAAH i l'ACCD, així com en la possibilitat de desplegar programes d'avaluació als departaments i organismes de la Generalitat (vegeu capítol 3).

Posteriorment a l'adopció del document de Directrius, es farà una anàlisi de les estructures existents i del personal que exerceix funcions d'avaluació a la DGCDAAH i a l'ACCD, i es valoraran i proposaran els canvis organitzatius necessaris a curt, mitjà i llarg termini, per a l'establiment i desplegament, o consolidació, de les esmentades unitats a partir de les estructures existents, i per dotar-les de recursos materials i humans necessaris.

6.2 Recursos humans

Les persones que desenvolupin funcions de promoció, gestió i execució de l'avaluació en la DGCDAH, l'ACCD i els departaments de la Generalitat de Catalunya, seran suficients en nombre i hauran de poder dedicar el temps suficient a les tasques assignades d'avaluació. Alhora, hauran de posseir competències i habilitats adequades per a la gestió, realització i seguiment de les avaluacions, d'acord amb els principis i paràmetres de qualitat que es despleguen en aquest document.

Els o les responsables de les unitats amb funcions d'avaluació:

- Promouran la formació, qualificació i experiència de les persones perquè adquireixin les habilitats, coneixements i competències requerides en el desplegament de les tasques assignades.
- Garantiran la incorporació de persones amb habilitats, coneixements i competències adequades.

Les persones amb funcions assignades de gestió de l'avaluació hauran de tenir coneixements i experiència en el plantejament i anàlisi del marc lògic, en la planificació, gestió i seguiment de plans i actuacions de cooperació al desenvolupament, i en l'articulació de metodologies participatives de gestió de les actuacions. Alhora, hauran d'acumular experiència en processos de recerca, sistematització i anàlisi d'informació qualitativa i quantitativa, així com en gestió de sistemes d'indicadors.

Des del punt de vista temàtic, disposaran en conjunt de coneixements i experiència sobre els objectius transversals, i les línies i objectius estratègics de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya i sobre els principis d'eficàcia de l'ajut.

6.3 Recursos econòmics

La Generalitat de Catalunya destinarà entre el 3% i el 5% de l'AOD anual al desplegament, equilibrat i coherent, del conjunt de les prioritats i compromisos d'avaluació de la cooperació al desenvolupament establerts en aquestes Directrius, i que comprenen principalment:

- La realització d'estudis d'avaluació estratègics promoguts per la DGCDAH.
- La realització d'estudis d'avaluació operatius promoguts per l'ACCD i els departaments de la Generalitat amb funcions d'avaluació de la cooperació al desenvolupament.
- La realització dels estudis d'avaluació requerits per la normativa vigent promoguts per les entitats que reben subvencions de la Generalitat de Catalunya en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.
- Les accions de foment de la cultura de l'avaluació.
- La dotació dels recursos materials i humans necessaris per implementar el sistema d'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta assignació de recursos, que s'ha formulat tenint en compte la pràctica i les recomanacions internacionals en matèria d'avaluació, així com allò que ja s'està destinant a l'avaluació en el moment d'adoptar les Directrius, haurà de ser suficient per assegurar que l'avaluació es porti a terme garantint els seus principis i paràmetres de qualitat.

Desplegament, seguiment i avaluació de les Directrius d'avaluació

A partir de l'objectiu general i dels objectius específics de l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya, es proposen una sèrie de fites per al desplegament de les Directrius a les quals s'associa un seguit de resultats a assolir a mitjà termini (4 anys) i a llarg termini (8 anys), així com els indicadors de verificació corresponents.

Aquestes fites de les Directrius d'avaluació són:

1. Desplegar el sistema d'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya com a mecanisme d'aprenentatge i rendició de comptes.
2. Promoure les capacitats i la cultura de l'avaluació entre els actors de la cooperació al desenvolupament a Catalunya i entre els actors de desenvolupament als països socis del Sud.
3. Impulsar el caràcter transformador dels processos d'avaluació a través de la incorporació dels objectius transversals de la política de cooperació al desenvolupament, dels principis d'eficàcia i qualitat de l'ajut de la promoció de la innovació.
4. Garantir el seguiment i l'avaluació de les Directrius d'avaluació.

FITA 1: Desplegar el sistema d'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya com a mecanisme d'aprenentatge i rendició de comptes.

Resultat esperat	Indicador d'assoliment	Base (2010)	4 anys (2014)	8 anys (2018)
Haver establert els mecanismes de planificació anual de l'avaluació estratègica i operativa de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya	Nombre de Plans anuals d'avaluació aprovats	1	5	9
Haver establert els procediments rectors de tot el cicle de l'avaluació estratègica i operativa	% de procediments rectors de l'avaluació estratègica realitzats sobre el total	10%	100%	100%
	% de procediments rectors de l'avaluació operativa realitzats sobre el total	10%	100%	100%
	% de procediments conjunts de l'avaluació estratègica i operativa realitzats sobre el total	5%	100%	100%
Haver impulsat la realització d'avaluacions estratègiques i operatives	Nombre d'avaluacions estratègiques impulsades per la DGCDAAH	1	13	25
	Nombre d'avaluacions operatives impulsades per l'ACCD	6	30	54
	Nombre d'avaluacions impulsades pels departaments de la Generalitat en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament	1	5	9
	% d'increment de les avaluacions optatives impulsades pels actors de la cooperació al desenvolupament en el marc de les subvencions concedides per la Generalitat de Catalunya	No disponible	15%	30%
Haver incrementat la difusió dels resultats de les avaluacions estratègiques i operatives entre els actors de la cooperació del Nord i del Sud	% de les planificacions de la difusió de les avaluacions estratègiques de la DGCDAAH implementades	No disponible	60%	100%
	% de les planificacions de la difusió de les avaluacions operatives de l'ACCD implementades	No disponible	60%	100%
	% de les planificacions de la difusió de les avaluacions operatives dels departaments implementades	No disponible	60%	100%

Resultat esperat	Indicador d'assoliment	Base (2010)	4 anys (2014)	8 anys (2018)
Haver incorporat els aprenentatges i recomanacions de les avaluacions estratègiques i operatives	% de les principals recomanacions d'avaluacions estratègiques de la DGCDAH incorporades efectivament.	No disponible	40%	80%
	% de les principals recomanacions d'avaluacions operatives de l'ACCD incorporades efectivament	No disponible	40%	80%
	% de les principals recomanacions d'avaluacions operatives dels departaments incorporades efectivament	No disponible	40%	80%
Haver enfortit la coordinació pel que fa a l'avaluació entre la DGDAH, l'ACCD i els departaments	Grau de desplegament dels mecanismes i espais de coordinació establerts	20%	100%	100%
Haver millorat l'harmonització entre totes les fases (planificació, seguiment i l'avaluació) del cicle de gestió orientada a resultats de desenvolupament de la política de cooperació.	% d'instruments de planificació estratègica de la DGCDAH que incorporen un sistema de seguiment i d'avaluació harmonitzats	20%	100%	100%
	% d'instruments de planificació operativa de l'ACCD que incorporen un sistema de seguiment i d'avaluació harmonitzats	20%	100%	100%
	% d'instruments de planificació operativa dels departaments de la Generalitat que incorporen un sistema de seguiment i d'avaluació harmonitzats	20%	100%	100%
Haver desplegat el pla de difusió de les Directrius d'avaluació entre els actors de la cooperació al desenvolupament a Catalunya i als països socis	Nombre de presentacions de les Directrius a Catalunya	1	4	5
	Nombre de presentacions de les Directrius als països socis	0	4	5

FITA 2: Promoure les capacitats i la cultura de l'avaluació entre els actors de la cooperació al desenvolupament a Catalunya i entre els actors de desenvolupament als països socis del Sud.

Resultat esperat	Indicador d'assoliment	Base (2010)	4 anys (2014)	8 anys (2018)
Haver destinat recursos econòmics necessaris per al desplegament del sistema d'avaluació de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya	% de l'AOD destinada a avaluació	3% (pendent de confirmar a finals d'any)	4%	5%
Haver consolidat les unitats d'avaluació de la DGCDAH i l'ACCD	1 Unitat d'Avaluació estratègica de la DGCDAH creada	0	1	1
	Recursos humans dedicats 100% a avaluació estratègica de la DGCDAH	1	3	3
	1 Unitat d'Avaluació operativa de l'ACCD creada	1	1	1
	Recursos humans dedicats 100% a avaluació operativa de l'ACCD	1	3	3
Haver enfortit capacitats dels actors de la cooperació al desenvolupament i de desenvolupament	Estudi de detecció de les necessitats de formació en avaluació del personal de la DGCDAH, l'ACCD, els departaments i organismes		1	1
	Estudi de detecció de necessitats de formació en avaluació dels actors de la cooperació a Catalunya i als països socis elaborat		1	1
	Nombre d'activitats formatives en avaluació pels actors de la cooperació a Catalunya i als països socis	1	6	12
	Nombre de materials elaborats de suport en temes d'avaluació per la DGCDAH i l'ACCD	1	4	7
	Banc de Recursos sobre avaluació creat per la cooperació de la Generalitat de Catalunya		1	1
	Haver contribuït als espais d'intercanvi i generació de coneixements sobre l'avaluació entre els actors del Nord i del Sud	Nombre d'intercanvis produïts sobre avaluació entre actors de la cooperació a Catalunya i actors del Nord	0	2
Nombre d'intercanvis produïts sobre avaluació entre els actors de la cooperació a Catalunya i actors del Sud		1	2	5
Nombre d'intercanvis promoguts sobre avaluació entre els actors de la cooperació al Sud		0	2	5

FITA 3: Impulsar el caràcter transformador dels processos d'avaluació a través de la incorporació dels objectius transversals de la política de cooperació al desenvolupament i dels principis d'eficàcia i qualitat de l'ajut i la promoció de la innovació.

Resultat esperat	Indicador d'assoliment	Base (2010)	4 anys (2014)	8 anys (2018)
Haver incorporat els actors del Nord i del Sud com a protagonistes en el cicle de l'avaluació	% d'avaluacions estratègiques amb participació efectiva dels actors del Nord i del Sud en les principals fases del cicle de l'avaluació	No disponible	60%	100%
	% d'avaluacions operatives amb participació efectiva dels actors del Nord i del Sud en les principals fases del cicle de l'avaluació	No disponible	60%	100%
	% d'avaluacions estratègiques amb participació efectiva dels col·lectius destinataris en les principals fases de l'avaluació	No disponible	40%	80%
	% d'avaluacions operatives amb participació efectiva dels col·lectius destinataris en les principals fases de l'avaluació	No disponible	40%	80%
Haver promogut la incorporació dels principis d'apropiació, alineament i harmonització a l'avaluació de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat	Nombre d'avaluacions conjuntes de la Generalitat amb altres donants	0	2	5
	Nombre d'avaluacions conjuntes de la Generalitat amb els actors dels països socis	0	2	5
	Nombre d'acords establerts en l'àmbit de l'avaluació entre la Generalitat i els actors dels països socis	0	1	3
Haver promogut l'equitat entre les dones i els homes mitjançant l'aplicació de la perspectiva de gènere en totes les fases del cicle de l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya	% d'avaluacions estratègiques de la DGCDAAH que transversalitzen l'equitat entre les dones i els homes en totes les fases del cicle de l'avaluació	No disponible	60%	100%
	% d'avaluacions operatives de l'ACCD que transversalitzen l'equitat entre les dones i els homes en totes les fases del cicle de l'avaluació	No disponible	60%	100%
	% d'avaluacions operatives dels Departaments que transversalitzen l'equitat entre les dones i els homes en totes les fases del cicle de l'avaluació	No disponible	60%	100%
	% d'avaluacions d'actors de la cooperació al desenvolupament finançades per la Generalitat que transversalitzen l'equitat entre les dones i els homes en totes les fases del cicle de l'avaluació	No disponible	60%	100%

FITA 3 (cont)

Resultat esperat	Indicador d'assoliment	Base (2010)	4 anys (2014)	8 anys (2018)
Haver transversalitzat els drets humans, la governança democràtica i enfortiment del teixit social en totes les fases del cicle de l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya	% d'avaluacions estratègiques de la DGCDAAH que transversalitzen els drets humans, la governança democràtica i l'enfortiment del teixit social en totes les fases del cicle de l'avaluació	No disponible	50%	90%
	% d'avaluacions operatives de l'ACCD que transversalitzen els drets humans, la governança democràtica i l'enfortiment del teixit social en totes les fases del cicle de l'avaluació	No disponible	50%	90%
	% d'avaluacions operatives dels departaments que transversalitzen els drets humans, la governança democràtica i l'enfortiment del teixit social en totes les fases del cicle de l'avaluació	No disponible	50%	90%
	% d'avaluacions d'actors de la cooperació al desenvolupament finançades per la Generalitat que transversalitzen els drets humans, la governança democràtica i l'enfortiment del teixit social en totes les fases del cicle de l'avaluació	No disponible	50%	90%
Haver transversalitzat la sostenibilitat en totes les fases del cicle de l'avaluació de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya	% d'avaluacions estratègiques de la DGCDAAH que transversalitzen la sostenibilitat en totes les fases del cicle de l'avaluació	No disponible	40%	80%
	% d'avaluacions operatives de l'ACCD que transversalitzen la sostenibilitat en totes les fases del cicle de l'avaluació	No disponible	40%	80%
	% d'avaluacions operatives dels departaments que transversalitzen la sostenibilitat en totes les fases del cicle de l'avaluació	No disponible	40%	80%
	% d'avaluacions d'actors de la cooperació al desenvolupament finançades per la Generalitat que transversalitzen la sostenibilitat en totes les fases del cicle de l'avaluació	No disponible	40%	80%
Haver promogut nous enfocaments i metodologies d'avaluació	Nombre de bones pràctiques en avaluació difoses per la cooperació de la Generalitat de Catalunya	1	4	7
	Nombre d'acords establerts en recerca en avaluació entre la cooperació de la Generalitat de Catalunya i d'altres actors al Nord i al Sud	0	2	4
	Nombre d'acords establerts en recerca-acció participativa entre la cooperació de la Generalitat de Catalunya i d'altres actors al Nord i al Sud	0	2	4

7.2 Seguiment i avaluació de les Directrius

Les Directrius d'avaluació preveuen un conjunt de mecanismes de seguiment i d'avaluació que han de permetre conèixer l'estat de desplegament dels compromisos que hi són recollits, amb l'objectiu de rendir comptes i generar aprenentatges que permetin millorar l'avaluació i, en darrer terme, la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya. Concretament, es preveu:

- L'avaluació dels Plans anuals d'avaluació (PAAV). A la finalització dels PAAV se'n farà una avaluació interna per tal d'analitzar diferents aspectes, sobre els quals es consideri pertinent aprofundir, vinculats als resultats obtinguts i als processos generats per aquests.
- L'establiment de mecanismes de seguiment de les Directrius. Paral·lelament, s'aprofitaran els mecanismes

de seguiment existents i se'n desenvoluparan de nous per: fer el seguiment regular del desplegament de les Directrius, constatar els avenços i les dificultats en la seva aplicació, i introduir els mecanismes correctius pertinents.

- L'avaluació periòdica de les Directrius. Periòdicament – amb una freqüència mínima quadriennal – es duran a terme avaluacions de caire extern o mixte que hauran de permetre analitzar en profunditat com s'estan implementant les Directrius i quins objectius i resultats s'estan assolint. Aquestes avaluacions prendran en consideració aquells principis i criteris, que s'expliciten en aquestes mateixes Directrius, sobre els que es consideri necessari aprofundir amb més detall. Com a resultat d'aquestes avaluacions es podran revisar les Directrius per a incorporar-hi les recomanacions i aprenentatges obtinguts.

FITA 1: Garantir el seguiment i l'avaluació de les Directrius d'avaluació.

Resultat esperat	Indicador d'assoliment	Base (2010)	4 anys (2014)	8 anys (2018)
Haver implementat un mecanisme de seguiment i avaluació de les Directrius d'avaluació	Nombre de PAAV avaluats	1	4	7
	Nombre de processos de seguiment de les Directrius implementats	0	3	6
	Nombre d'avaluacions de les Directrius implementades	0	1	2
	% d'incorporació dels aprenentatges i recomanacions resultants dels exercicis de seguiment i avaluació de les Directrius	0	80%	100%

Annexos

Annex 1: Acrònims

ACCD: Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

AOD: Ajut Oficial al Desenvolupament

CAD: Comitè d'Ajut al Desenvolupament

DESC: Drets Econòmics, Socials i Culturals

DGCDAH: Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària

EpD: Educació per al Desenvolupament

EPP: Estratègia País Prioritari

GBR: Gestió Basada en Resultats

IAR: Informe d'Aprenentatges i Recomanacions d'Avaluació

IEA: Informe d'Estudi d'Avaluació

ODM: Objectius del Mil·lenni

OCDE: Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic

ONGD: Organitzacions no Governamentals per al Desenvolupament

ONU: Organització de les Nacions Unides

PAA: Programa d'Acció d'Accra

PAAV: Programa Anual d'Avaluació

PACD: Proposta de Pla Anual de Cooperació al Desenvolupament

PNUD: Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament

TdR: Termes de Referència

Annex 2: Llistat d'actors involucrats en l'elaboració de les directrius d'avaluació

Participants en el Grup de treball DAFO (16 de novembre de 2007)

Comissions Obreres (CO)
Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural
Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya
Departament d'Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya
Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya
Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya
Federació Catalana d'ONGD
Fons Català de Cooperació al Desenvolupament
Institut Europeu de la Mediterrània (IEMEd)
Secretaria de Joventut
Unió General de Treballadors (UGT)
Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament / Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària

Participants de la Comissió de Qualitat (4 de desembre de 2007 i 28 de febrer de 2008)

Consell Interuniversitari de Catalunya
Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya
Federació Catalana d'ONGD
Fons Català de Cooperació al Desenvolupament
Micro, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
Vocal expert en cooperació al desenvolupament
Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament / Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària

Participants del Grup de treball de la Comissió Interdepartamental (5 de desembre de 2007 i 27 de febrer de 2008)

Consorti poer a la Promoció Comercial de Catalunya (COPCA)
Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural de la Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya
Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya
Secretaria de Joventut
Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament / Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària

Participants del Grup de treball ACCD (4 de desembre de 2007 i 28 de febrer de 2008)

Adjunt de Coordinació de Cooperació, de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
Àrea d'Acció Humanitària, de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
Àrea d'Àfrica Subsahariana, de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
Àrea d'Amèrica Central i el Carib, de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
Àrea d'Amèrica del Sud, de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
Àrea de la Mediterrània, Àsia i Europa Oriental, de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
Àrea de Planificació, Avaluació i Dades, de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament i Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària
Àrea de Sensibilització, de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
Tècnica de Gènere, de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament i Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària

Direcció

David Minoves i Lluçà
Director general de Cooperació al
Desenvolupament i Acció Humanitària

Coordinació tècnica

Lupe Moreno Iturriaga
Àrea de Planificació, Avaluació i Dades DGCDAH/

Autoria

Marta Casamort i Ejarque
Àrea de Planificació, Avaluació i Dades DGCDAH/
ACCD

Neus Martí i Sanz
Àrea de Qualitat i Avaluació ACCD

Col·laboracions

Anna Maria Carrillo i Sanmartín
Àrea de Planificació, Avaluació i Dades DGCDAH/
ACCD

Andrea Costafreda i Quesada
Àrea de Planificació, Avaluació i Dades DGCDAH/
ACCD

Margalida Massot i Magarolas
Àrea de Planificació, Avaluació i Dades DGCDAH/
ACCD

Eva Tomàs i Celebrovsky
Àrea de Planificació, Avaluació i Dades DGCDAH/
ACCD

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
**Direcció General de Cooperació
al Desenvolupament i Acció Humanitària**